

Ҳасани Муҳаммадӣ

ВАҲДАТОФАРИН

Намунаи сенарияи

**чашни 20–солагии Рӯзи Ваҳдати миллӣ дар шаҳру
ноҳияҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон**

Мухаррир

*Шариф Комилзода,
номзади илмҳои педагогӣ, дотсент*

Мухаррири ороиш Кузиева М

Мухаррири техникӣ Кузиев Ҷ

Муқарриз

*Мурод Муродов,
доктори илмҳои филологӣ, профессор*

**ВАЗОРАТИ ФАРҲАНГИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

**ПАЖҶҶИШГОҶИ ИЛМӢ-ТАДҚИҚОТИИ
ФАРҲАНГ ВА ИТТИЛОӢТ**

Ҳасани Муҳаммадӣ

ВАҲДАТОФАРИН

Намунаи сенарияи

**чашни 20–солагии Рӯзи Ваҳдати миллӣ дар шаҳру
ноҳияҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон**

Ба матбаа супорида шуд 24-02-2017

Ба чоп 11-04-2017 имзо шуд.

Ҷузъи нашрию ҳисобӣ: 4,5

Формат 60x84 1/16 Теъдод 200

Супориши № 06/17

*Дар матбааи ҶДММ «Аржанг» чоп шудааст
ш. Душанбе, кучаи Ш. Ҳусейнзода 155*

**Душанбе
«Аржанг»
2017**

ТКБ 63.3 (2 тоҷик)+72.3+92Я2+85.313 (2 тоҷик)
М - 95

Бо қарори Шӯрои илмӣ-методиӣ Пажӯҳишгоҳи илмӣ-тадқиқоти фарҳанг ва иттилооти Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз 7 феввали соли 2017, ба нашр тавсия шудааст.

Муҳаррир
Шариф Комилзода,
номзади илмҳои педагогӣ, дотсент

Муқарриз
Мурод Муродов,
доктори илмҳои филологӣ, профессор

Муҳаммадӣ Ҳ. Ваҳдатфарин: Намунаи сенарияи чашни 20–солагии Рӯзи Ваҳдати миллӣ дар шаҳру ноҳияҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон / Муҳаррир Ш. Комилзода. – Душанбе: Аржанг, 2017. – 80 с.

Дар ин китоб сенарияи намунавӣ оид ба таҷлили чашни 20-солагии Рӯзи Ваҳдати миллӣ дар шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ, барои масъулоне, ки барномаи идонаро таҳия менамоянд, маълумоти илмиву адабӣ ва дастурӣ пешниҳод карда шудааст.

ISBN -978-999-47-43-38-4

© Муҳаммадӣ Ҳ., 2017.
© ПИТФИ, 2017.

МУНДАРИҶА

Муқаддима.....	3
1. Саромади ҳамаи чашнҳо ва дастовардҳо.....	6
2. Таърихчаи Ваҳдат ва қаҳрамони беҳамтои он.....	7
3. Калиди бахт ва савганди вафодорӣ.....	8
4. Се асли тақдирсоз.....	10
5. Вожаи калидӣ.....	11
6. Рӯзи мунаввару мубораку музаффар.....	12
Ваҳдатфарин. Намунаи сенарияи чашни 20–солагии рӯзи ваҳдати миллӣ дар шаҳру ноҳияҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон. Шоҳсутуни тиллоии қасри Ваҳдат.....	13
Даромадгоҳи базмгоҳ.....	17
Ороиши наврӯзгоҳ.....	23
Ваҳдати иқтисодӣ ва бозёфти калиди тиллоии он.....	41
Калиди нукрагуни Ваҳдати иқтисодӣ.....	51
Ваҳдати фарҳангписанд.....	54
Ваҳдати миллӣ. Фарҳанг нигин дар ангуштарини Ваҳдат.....	64
Кори неку кардан аз пур кардан аст. (Охирсухан).....	75
Китобнома.....	77

МУҚАДДИМА

11. Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, 22 декабаи соли 2016. – Душанбе: Шарқи Озод, 2016.

12. Ваҳдати миллӣ. Китобнома. Мураттиб Шариф Комилзода; Зери назари Мирзошоҳрух Асрорӣ. – Душанбе: Бухоро, 2014.

13. Эмомалӣ Раҳмон дар адабиёти бадеӣ. Мураттиб Шариф Комилзода; Зери назари академик Абдучаббор Раҳмонзода. – Душанбе: Эр-граф, 2016.

14. Абдулваҳҳоб, Н., Шерхон, У., Ваҳдатовар. Очеркҳо. – Душанбе: Эр-граф 2014.

15. Қаҳрамони ваҳдат/ Мураттиб Муҳаммад Ғоиб; Таҳти назари доктори илмҳои фалсафа Саидмурод Фаттозода. – Душанбе: Шарқи Озод, 2014.

16. Бахтофарин: Маҷмӯаи шеърҳо, мақолаҳо ва очеркҳо / Мураттиб Ф. Карим, Г. Сафар. – Душанбе: Адиб, 2011.

17. Пешво. Маҷмӯаи шеърҳо/ Мураттибон: Давлат Сафар ва Муҳтарам Ҳотам. – Душанбе: Адиб, 2015.

18. Шералӣ, Л. Куллиёт. Ҷилди 1. Ашъор. – Душанбе: Адиб, 2008.

19. Собир, Б. Аз «Гули хор» то «Симхор». Гулчини шеър - Москва: Интрансдорнаука, 2003.

20. Турсунзода, М. Осори мунтахаб иборат аз ду ҷилд. Ҷилди 1. Шеърҳо. – Душанбе: Ирфон, 1981. Ҷилди 2. Силсилаи шеърҳо ва дostonҳо. – Душанбе: Ирфон, 1981.

21. Қаноат, М. Осори мунтахаб дар ду муҷаллад. Ҷилди якум. Шеърҳо. – Душанбе: Ирфон, 1982.

22. Қосим, Н. Аз ассалом то вассалом. Муҳаррирон Абдурахмон Абдуманнон ва Камол Насрулло. – Душанбе: Истеъдод, 2014.

Шаҳрвандони сарзамини Тоҷикистон, тоҷикони ҷумла ҷаҳон ва ҷомеаи имрӯзаи дунё, дар остонаи асоситарин, муҳимтарин, муқаддастарин ҷашнвораи таърихӣ – Бистсолагии Ваҳдати миллӣ, яъне **«Созишномаи умумии истиқрори сулҳ ва ризоати миллӣ дар Тоҷикистон»**, истодаанд. Ин рӯйдоди таърихӣ охири садаи бист қисмати миллати куҳанбунёди моро ба марҳалаи нави тақдирсоз, баровард. Вазъияти Тоҷикистон он ҷуноне қарор дошт, ки ин мамлакат ё пора-пора мешаваду халқаш парокандаву дар ақсои ҷаҳон саргардон ва ё баъди ҳазор соли бедавлатӣ салтанати аз даст рафтаашро бозпас мегардонад. Қувваи бегонае, ки ҷанги шаҳрвандиро ба хоки мо таҳвил карда, оқибати ногувори онро монанди муши кӯр интизорӣ мекашид, хушбахтона тираш хок хӯрд, ба мақсадаш нарасид. Парвардигори меҳрубону ҳамадон шахсиятеро бо исми шарифи Эмомалӣ Раҳмон, ҳамчун раҳнамои халқи тоҷик, ба ин хоки ниёгон фиристод, ки ӯ ҷавонмардона оташи сӯзандаи ҷангро фурӯ нишонд, халқи азияткашидаро ба сӯйи сулҳу салоҳ ҳидоят карда тавонист.

Ҳар як шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки азоби он рӯзҳои сиёҳро дар ҷисму ҷони худ эҳсос кардааст, ба кадри ҷонбозиҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон мерасад, аз қуллаи дастовардҳои беназири замони Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, хоса Бистсолагии Ваҳдати миллӣ, ба ибтидои солҳои навадуми асри гузашта назар андохта, фарқияти куллиеро аз замин то ба осмон мебинаду

шукри даврони озодӣ ва ободӣ, сарбаландӣ ва ифтихори соҳибдавлатӣ мекунад.

Вазифаи таърихӣ насли миёнасол ва калонсоли ҷомеаи Тоҷикистон аз он иборат аст, ки ба насли наврасу ҷавон, онҳое ки баъди ҷанги хонумонсӯзи шаҳрвандӣ ба дунё омадаанд он ҳама бадбахтиҳоро аз китоби таърих мехонанд, даҳшати ҷанг, касифиҳои он, меваи шахдбори сулҳу салоҳро бо далелҳо фаҳмонанд, онҳоро хушёрӣ диҳанд, ки дар ҳифзи ватану миллати хеш ҳамеша пойдору устувор бошанд, зеро дар замони ҳокимияти давлатҳои абарқудрат, авҷгирии қувваҳои иртиҷопараст, кишварҳои хурду камқувват ҳадафи онҳо қарор мегиранд.

Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳаргиз кӯчак нест, бузургони илму адаб ва сарварони тоҷбарсараш, дар ҳамаи марҳалаҳои таърих, ин сарзамину ин тамаддуноро ҳифз кардаанд афзоиш додаанд. Имрӯз бо роҳбарии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон, ин абармарди истодагар дар набарди таърихӣ, сарзaminaмон торафт обод мешаваду сокинонаш зиндагии озодона ба сар мебаранд. Ҷашнвораи мубораку музаффари Ваҳдати миллӣ чунин ҳақиқатро собит менамояд.

Бистсолагии Ваҳдати миллӣ ҳамчун иди таърихӣ дар шаҳру навоҳии ватанамон куллан бояд дар заминаи намоиши фарҳанги миллӣ таҷлил карда шавад. Ходимони фарҳангро зарур аст, ки дастовардҳои технологияи инноватсионии муосирро пурра истифода намоянд.

Майдони ҷашнора бо маркази иттилоотии навин бояд таъмин гардад, яъне вобаста ба ҳаҷм ва ғунҷоиши идғоҳ, аз ҷаҳор то ҳашт адад

КИТОБНОМА

1. Раҳмонов, Э. Маъруза дар нахустин Иҷлосияи Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон. – Душанбе: Ирфон, 1995.

2. Раҳмонов, Э. Бо роҳи ваҳдат ва бунёдкориҳо. – Душанбе: Ирфон, 1996.

3. Раҳмонов, Э. Тоҷикистон: дар роҳи демократия ва ҷомеаи мутамаддин: Маҷмӯаи асарҳои Президент Э. Раҳмон. – Душанбе: Ирфон, 1996.

4. Раҳмонов, Э. Бунёдкорони ояндаи Тоҷикистони соҳибистиклол: Суханронӣ дар мулоқот бо намояндагони ҷавонон, 23 майи соли 1997. – Душанбе: Ирфон, 1997.

5. Раҳмонов, Э. Ваҳдати миллӣ мароми мост: Суханронӣ дар вохӯрӣ бо зиёиён, 19 март соли 1997. – Душанбе: Ирфон, 1997.

6. Раҳмонов, Э. Ҷавонон – ояндаи миллат. – Душанбе: Ирфон, 1998.

7. Раҳмонов, Э. Ваҳдат, сулҳ ва бунёдкорӣ мароми мост! / Мураттиб ва муҳаррири масъул С. Фаттоев. – Душанбе: Ирфон, 2000.

8. Раҳмонов, Э. Фарҳанг ҳастии миллат аст. Суханронии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Э. Ш. Раҳмонов дар мулоқот бо зиёиёни мамлакат, 20 март соли 2001. – Душанбе: Матбуот, 2001.

9. Раҳмонов, Э. Ориёҳо ва шиноҳти тамаддуни ориёӣ: Андешаҳо дар остонаи ҷашни Соли бузургдошти тамаддуни ориёӣ. – Душанбе: Ирфон, 2006.

10. Раҳмонов, Э. Мурочиатномаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба мардуми Тоҷикистон, 5 январи соли 2010 / Муҳаррир А. Асадов; Масъули чоп М. Додохонов. – Душанбе: Шарқи Озод, 2010.

назарӣ–амалии вай оиди дарку талқини ваҳдати миллӣ далелҳо меоварад ва рӯйдоди муҳимми таърихӣ будани корномаҳои ӯро ба исбот мерасонад.

Дар сценарияи «Ваҳдатифарин» фаъолияти Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон ҳамчун шахси таърихӣ манзури тамошобинон қарор гирифтааст. Муаллиф ороиши майдони идонаро ба тарзи намунавӣ ба риштаи тадқиқ кашида, дастандакоронро хидоят менамояд, ки ба ҳусни зебоипарастӣ ва заминаи миллии он эътибори ҷиддӣ диҳанд ва дастовардҳои наватарини инноватсионии муосирро истифода намоянд.

Сценария се унсурҳои таркибӣ дорад, ки тавассути он тарҳаш аниқу дақиқ манзури тамошобин гардонидани мешавад: санадҳои хотирмони таърихчаи Ваҳдати миллӣ, ходимони барҷастаи дунё дар бораи хизмати таърихӣ Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон, адибони замони андар ситоиши Сарвари давлати тоҷикон ва фазилату маърифати ӯ ҳамчун қаҳрамони ваҳдатифарин.

Ходимони фарҳанги шаҳру ноҳияҳо ин сценарияро ба сифати намуна интихоб карда, рукнҳои таркибии онро аз ҳисоби дастовардҳои илмию адабӣ ва сотсиологияи минтақаи худ метавонанд тағйир тақмил диҳанд.

**Мурод Муродов,
доктори илмҳои
филологӣ, профессор**

мониторингҳои ҳаҷман калон дар чаҳор самти майдон бояд гузошта шаванд, то дар оинаи онҳо ҳозирон чараҳои базмро равшану саҳеҳ бинанд. Аз дастгоҳҳои паҳшкунанда ва тақвиятдиҳандаи овоз он чуноне бояд истифода кард, ки мардуми шаҳру ноҳия ва меҳмонон аз садои он андар муҳити мутантан огаҳӣ ёбанд.

Аз нурафканҳои пуриқтидор ва дастгоҳҳои худкори муҳаррак он чуноне бояд истифода кард, ки онҳо лавозимоти ороишдиҳандаи сахна, яъне суратҳо, лавҳаҳо ва шиорҳои майдон, ҳамчунин, чараҳои базмро, ки аз сахнаҳои рақсӣ, суруд ва навозиши мусиқӣ иборат мебошанд, бо дастаҳои рангаи нури ҳаракаткунанда ороиш дода тавонанд.

Сценарияи намунавии ҷашнӣ, ки бо номи «Ваҳдатифарин» ба дастандаркорони фарҳанг пешниҳод карда мешавад, як навъ дастури раҳнамо ва маълумотномаи илмӣ, адабӣ ва сотсиологӣ ҳисоб меёбад. Таҳиягарони базм дар шаҳру ноҳияҳо метавонанд онро асоси фаъолият қарор дода, аз имконияту дастовардҳои фарҳангии маҳаллашон воқеъбинона истифода баранд.

Дар ҳамаи ҷузъҳои ороиши сахна ва чараҳои намоишнома заминаи миллӣ ва шукӯҳу шахомати онҳо бояд қатъиян риоя карда шавад.

«Дастоварди бузургтарини таърихӣ, истиқрори сулҳ ва ризоияти миллӣ, ки пеши роҳи нобудии миллати моро гирифт, исбот намуд, ки мардуми мо, ба ҳалли душвортарин проблемаҳо қодир мебошад».

Эмомалӣ Раҳмон

1.

САРОМАДИ ҲАМАИ ЧАШНҲО ВА ДАСТОВАРДҲО

Дар замони Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки соли равон 26-сола мешавад, Истиқрори сулҳ ва Ваҳдати миллӣ мақоми калидӣ дорад. Зеро фақат ва фақат тавассути ин рӯзи хушбахтӣ, миллати куҳанбунёди мо ба марҳалаи нави таърихӣ, оштии миллӣ расид ва ин рӯз на фақат барои сокинони ҷумҳурӣ, балки барои кулли тоҷикони ҷаҳон ва ҷомеаи охири асри бистум рӯйдоди ғайриҷашмдошти таърихӣ ҳисоб меёбад. Бинобар ҳамин, халқҳои ҷаҳонро, хоҳ дӯст бошанду хоҳ душман, водор намуд, ки аз ғояти фараҳмандӣ ва ё ғуссаписандӣ ангушти ҳайрат газанд.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон ҳанӯз соли 1998-уми асри гузашта мазмуну моҳияти ин рӯйдоди беназири таърихиро андарзамон дарк карда, чунин навишта буд:

- Барои миллати тоҷик, ки борҳо бар асари ихтилофоти гуногун пароканда шуда, давлатдорӣ хешро аз даст дода

КОРИ НЕКУ ҚАРДАН АЗ ПУР ҚАРДАН АСТ... (Охирсуҳан)

Яке аз шоҳаҳои фаъолияти нависанда ва муҳаққиқи фарҳефта Ҳасани Муҳаммадӣ сенариянависӣ ба ҳисоб меравад. Ба қалами ӯ бештар аз понздаҳ сенарияи ҷашвораҳои давлатӣ, идҳои миллӣ ва ходимони барҷастаи илму адаб марбӯд аст. Шеваи фарҳангшиносӣ тақозо менамояд, ки мусанниф хусусиятҳои илмию адабии онро хуб донад, муълумотҳои сотсиологиро дар заминаи куллан халқӣ таъбиру тафсир карда тавонад, диди равшане дошта бошад, то ки он ҳама маълумотҳоро дар риштаи нозуки барои тамошобин фаҳмо кашида тавонад. Муаллифи сенария пайваста ба ин навъи тадқиқот сари кор дорад, таҷрибаву малакаи хубе ҳосил карда, ба ҳадди камолот расидааст.

Китоби нави ӯ «**Ваҳдатофарин**» рисолаи сенарияи намунавиро фаро мегирад, ки барои ходимони фарҳанги шаҳру ноҳияҳо пешбинӣ гардидааст.

Нигоранда дар қисми аввал, ки як навъ рисолаи илмиро менамояд, мазмуну моҳият, навъҳои ваҳдат ва арзиши таърихӣ онро таъбиру тафсир менамояд, то ки хонанда аҳамияти таърихӣ онро равшан дарк карда тавонад. Вай мазмуни фалсафӣ ва мантиқӣ ин истилоҳи ирфонӣ, иҷтимоиро шарҳ дода, дар бораи қаҳрамони беназири он Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон ва мақоми ӯ ҳамчун шахсияти таърихӣ ваҳдатофарин, афкори

боз ҳам бо ӯям. Касе, ки пайваста дар фикри саноат аст, дар фикри корхонаҷот аст ва дар фикри техникақунонии ҷумҳурият, ман бо ӯям.

Аз базмгоҳ нидои ҳамовозии мардум баланд мешавад:

– **Мо бо Шумоем, Пешвои доною тавонои мо!** (се маротиба).

Суруди ватанхоҳӣ садо медиҳад, мусиқӣ тадриҷан паस्त мешавад, мардуми базмгоҳ шодону осуда, оҳиста-оҳиста аз наврӯзгоҳ берун мебароянд.

буд, идеологияи ватандӯстӣ ва Ваҳдати миллӣ идеологияи аз ҳама асосӣ мебошад.

Бист соли баъдинаи Ваҳдат, ки Ҷумҳурии тозабунёди Тоҷикистон ва халқи бунёдкори он қадамбақадам пеш рафт, таҳти роҳбарии Пешвоёш, ба музаффариятҳои бемислу монанд расид, ҳақиқату ростӣ ва дурнамои ин нуктаро собит намуд.

2.

ТАЪРИХЧАИ ВАҲДАТ ВА ҚАҲРАМОНИ БЕҲАМТОИ ОН

Таърихи ҷомеаи инсонӣ барҳақ собит менамояд, ки ҳар як рӯйдоди бузурги таърихӣ, хоҳ инқилоб бошад, хоҳ ҷангҳои хурду бузург, дар марҳалаи тақдирсоз, қисмати халқу ватанро муайян мекунад, қаҳрамони ягона ва раҳнамои худро дорад.

Халқи сарбаланду хирадпешаи тоҷик, ки дар остонаи ҷашнвораи асосию беназираш, **Бистсолагии рӯзи Ваҳдати миллӣ**, истодааст, лаҳзабалаҳза дар бораи қаҳрамони Ваҳдат, симо ва хислату сирати наҷибонаи ӯ, бо самимияту эҳтиром ва ифтихор ёдовар мешавад.

Бидуни ҳеҷ гуна андешаи гумонпазир, ному насаби мубораку муътабари Эмомалӣ Раҳмон вирди забони пиру барно бошад, зеро корномаву пайкори ӯ, халқи тоҷик ва сарзамини тоҷиконро дар тӯли бисту шаш соли истиқлолият, на фақат аз ҷанг ба сулҳ, аз бадбахтӣ ба некбахтӣ, аз гуруснагӣ ба серӣ, аз ғусса ба шодӣ, аз зулмот ба равшанӣ, аз мулзамияю хайрат ба рӯсурхиву сарбаландӣ расонд, балки дастовардҳои бемислу монанд, ки ҳар кадомаш орзую ҳаваси садсолаҳои халқ будо дар

муддати кӯтоҳ амалӣ гардид ва чомеаи ҷаҳон онро дидаву доништа эътироф намуд, собит менамоанд.

Бинобар ҳамин, ҳар як шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоме ки рӯзгори бисту шашсолаашро пеши назар меоварад, дар ҳама гуна лаҳзаҳои хушбахтӣ, қаҳрамони Ваҳдат, сарпарасту бахтовари худро бо шодмонии тамои ёд мекунад. Бо ифодаи шоир Гулназар:

**Зиндагиро пурнаво кардӣ, ташаккур,
Синаҳоро пурсафо кардӣ, ташаккур,
Аз дигар моро ту мо кардӣ, ташаккур,
Дар раҳи меҳру вафо кардӣ, ташаккур.**

**Зинда бошу зиндагӣ омӯз моро,
Ҳамчу хуршеди саҳар афрӯз моро.**

**Миллати моро сари боло сазовор,
Акли равшан, дидаи бино сазовор,
Эътибору иззати дунё сазовор,
Ифтихору шӯхрати фардо сазовор.**

**Зинда бошу зиндагӣ омӯз моро,
Ҳамчу хуршеди саҳар афрӯз моро.**

3.

КАЛИДИ БАХТ ВА САВГАНДИ ВАФОДОРӢ

Байти ҳикматноке чунин садо медиҳад:

**Фикандан дӯстӣ бо кас салим аст,
Вафо бурдан ба сар кори азим аст.**

Тоҷикистон таъсис дода шуд, ки дар ҳамаи сатҳҳои давлатӣ ба тарбияи онҳо машғул мебошад.

Гӯяндаи дуом: – Соли 1998 бо қарори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон **23 моҳи май «Рӯзи ҷавонони Тоҷикистон»** эълон гардид.

Айни замон дар шахру ноҳияҳои мамлакат бештар аз 50 Маркази ҷавонон амал мекунад. Ҳоло дар ватани азизамон 124 варзишгоҳ, 1010 **толори варзиш**, 1072 майдони варзишӣ, 38 адад ҳавзи шиноварӣ, 127 мактаби варзишӣ фаъолият менамоанд.

Гӯяндаи сеюм: – Сарвари давлат ҳангоми вохӯриаш бо ҷавонони лаёқатманд, ҳанӯз соли 1998 дурбинона ва ғамхорона гуфта буд:

– **Дар симои ҳар яки шумо, ман имрӯз олимону адибон, хунармандону санъаткорон, сиёсатмадорону чомеашиносон, тоҷирону соҳибкорон, вазирону роҳбарони ояндаи давлатро мебинам.**

Гӯяндаи якум: – Тоҷикистони соҳибистиқлол бо номи Юсуф Абдусаломов, Расул Боқиев, Ҷаҳон Қурбонов, Анвар Юсуфов, Дилшод Назаров, Мавзуна Ҷориева, Шукрона Шарифова, Баҳодур Қодиров, парчамбардорони Ватан, ифтихор менамоанд.

Гӯяндаи дуом: – Ҷашни Бистсолагии Ваҳдати миллӣ дар ин бӯстонсаро поён меёбад. Бамаврид аст, ки гуфтаҳои Шоири халқии Тоҷикистон **Бозор Собирро** дар бораи сарпарастии ҷавонон Эмомалӣ Раҳмон ёдовар шавем:

– **Агарчи ӯ муҳтоҷи шеъри ман нест, вале касе ки ин қадар бозсозию азнавсозӣ кардааст, ин қадар роҳу нақб кушодааст, ман бо ӯям. Касе, ки Роғунро сохта истодааст,**

**Сад пораи чони варо
якпора бояд сохтан
Савганди ин миллат туй,
савганди ин миллат манам!**

Мардум кафкӯбон аз чой бармехезанд ва нидои
якдилию якмаромӣ дармедиханд:

**Фарзанди ин миллат туй,
Фарзанди ин миллат манам!
Савганди ин миллат туй,
Савганди ин миллат манам!**

Гӯяндаи сеюм: – Эмомалӣ Раҳмон, Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат дар Паёмаш ба
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 2017–ро
«Соли ҷавонон» эълон кардааст.

Ин ташаббуси нави ӯ идомаи ҳамон ғамхориҳоест,
ки вай дар тӯли солҳои ваҳдатофаринӣ ба нақша
гирифта буд.

Аз нисф зиёди аҳолии ватанамонро ҷавонон ташкил
медиханд.

Гӯяндаи якум: – Ёдовар мешавем, ки баъди шаш
моҳи истиқлолияти давлатӣ, парламенти кишвар «**Қонун
дар бораи сиёсати давлатии ҷавонон**»-ро ба тасвиб
расонида буд.

Пешвои миллати мо тамоми ҷавононро ҳамчун
падари маънавӣ сарпарастӣ менамояд, хоса
соҳибистеъдодон ва бепарастормондагонро. Аз ҳамин
ҷост, ки соли 1997 **Кумитаи кор бо ҷавонони назди
Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон**, соли 2006 **Кумитаи
ҷавонон, варзиш ва сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии**

Вақте ки фаъолияти Эмомалӣ Раҳмонро ҳамчун
Сарвари давлати Тоҷикистон пеши назар меоварем,
саҳифаҳои ибратомӯзи тарҷумаи ҳоли ӯро варак
мезанем, ягона будани сухану амали вай, ҳамчун
абармарди истодагар дар майдони набард, монанди
Офтоб чилвагар мешавад.

Чанде аз гуфтаҳои ӯ монанди зарбулмасалу
мақолҳои халқ дар зехни соҳибватанон ба таври
ҳамешагӣ нақш бастаанд. Ин гуфтаҳо фақат шиору
хитоба нестанд, шояд катибае бошанд, дар девори
қасри Ваҳдат бо оби тилло ҳаққокӣ шуда.

Агарчи онҳо дар мавриди тавлидашон ҳамоно
вирди забон гардида, мазмуну моҳияти зиндагии
муҳити муайян ва рӯйдоди аниқу дақиқи таърихро
ифода кардаанд, дар китоби таърихи Ваҳдати
тоҷикон монанди шоҳбайт ҳамеша арзишманду
дилписанд менамоянд:

**– Ман ба хонадони ҳар кадоми Шумо сулҳ
меоварам!**

***

– Ҷони ман бе ғами халқу Ватан арзиш надорад!

***

**– Умри азизамро сарфи Тоҷикистон мекунам, бе
Тоҷикистон ҳечам, бо Тоҷикистон ҳамаам!**

***

– То як тоҷик дар ғурбат аст, ором нахоҳам шуд.

***

– Ақли солим ва хиради дурбин пирӯз шуд.

СЕ АСЛИ ТАҚДИРСОЗ

Аз рӯзи ба сари ҳокимият омадани Эмомалӣ Раҳмон, дар тамоми суҳанронихояш, дар минбарҳои хурду калон, дар тамоми асархояш, чанд мафҳуму истилоҳе ҳаст, ки ба таври ҳамешагӣ, ба мисоли гавҳари чашмаки ангуштарӣ, андешаи ўро зебу оро медиҳад: **истиқлолият, сулҳ, дӯстӣ, Ваҳдат, забон, фарҳанг, озодӣ, Тоҷикистон ва тоҷикон.** Ин суҳанҳои силсила хусусияти ғоявӣ, мазмуни сиёсӣ доранд ва амсоли гарданбанду гӯшвораи тиллоӣ, ки зевари духтарону ҷавонзанон ба ҳисоб меравад, суҳанронихои Пешвои миллатро дар таноби нукрагун ба ҳам мепайванданд. Онҳоро хонанда на бояд чун пайвандаки ҷумла қабул намояд. Не! Ин мафҳумҳо мақсаду мароми сиёсии Сарвари давлати тоҷиконро лаҳзабалаҳза ба гӯшу ҳуши дӯстону душманонаш бозгӯӣ мекунанд, ҳамчунон ки зангӯлаи корвон оҳанги рафтагорӣ дармедиҳад, сорбонаш вакили бехатарист.

Он ҷуноне ба назар мерасад, ки гӯё ин силсиламафҳумҳо сарлавҳаи зебоне андар китоб ва ё ҳусни матлаъ ё ҳусни мақтаъи ғазали ноб бошанд, дар байти шоҳонае.

Бесабаб набуд, ки ў баъди Раиси Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиҳоб шуданаш, дар Иҷлосияи XVI тақдирсоз, чунин изҳори ақида намуд:

– **Ман оғози кори худро аз сулҳ сар хоҳам кард.**

Ҳамчунин, Пешвои миллати мо ба сифати Раиси Ҳаракати Ваҳдати миллӣ ва эҳёи Тоҷикистон, ки бо ташаббуси бевоситаи ў аз соли 1997 фаъолияти самаровар дорад, дар анҷумани сеюми ин созмон мароми давлатдориро чунин ифода карда буд:

Сомонӣ, ноҳияҳои Дарвозу Ванҷ, Язғулом, Тавилдара ва Ҷирғатол дохиланд.

Боғи миллии Тоҷикистон дар радифи Саразм дуҷумин ёдгории таърихист, ки ба рӯйхати ёдгориҳои аз тарафи ЮНЕСКО ҳифзшаванда дохил гардидааст.

Гӯяндаи сеюм: – Дар ҳамаи дастовардҳои, ки андаруни истилоҳи Ваҳдати миллӣ меғунҷанд, калимаи **миллӣ, яъне мансуб ба халқи тоҷик**, аҷаб гуворою ифтихоромез садо медиҳад.

Микдори зиёди тарабхона ва ҷойхонаву ошхонаҳои, ба истилоҳ миллӣ, ҳар як мусофирро водор менамояд, ки ба халқи тоҷик, мансубият доштани онро андеша намояд.

Гӯяндаи якум: – Саҳифае аз дафтари Ваҳдати миллӣ:

**Қавми муруватпешае,
қавми адолатпешае
Қавми Авастодошта,
сар бар фалак афрошта,
Бар Рӯдакӣ дода забон,
Фирдавсро–фарри қаён,
Тиру камон бигзошта,
ганчи хирад анбошта.**

Гӯяндаи дуҷум:

**Фарзанди ин миллат туй,
фарзанди ин миллат манам!
Пайванди ин миллат туй,
пайванди ин миллат манам!**

Аз майдони чашнвора садои дастафшониву поқубии чавонон замину маконро мавҷборон менамояд: «**Як назар! Дар чехрааш нури Худост!**» (се маротиба).

Гӯяндаи дуом: – Сарони қулли давлатҳои ҷаҳон баробари ба сари қудрат омаданашон ҳимоя кардани манфиати халқи хешро дар навбати аввал мегузоранд, ҳомии тоҷикони ҷаҳон, аз ҷумлаи пешоҳанги ҷунин нафарон аст.

Муншии умумии Созмони Милали Муттаҳид Кофи Анан муносибати оқилонаи Сарвари давлати моро ба ҳалли масъалаҳои миллии ҳанӯз соли 1999 ба маврид зикр карда буд:

– **Президенти Тоҷикистон намунаи ибрати аз зӯраворӣ даст кашидани халқи зиддияти дохилимиллиро нишон дод.**

Гӯяндаи сеюм: – Тахти мафҳуми истилоҳи миллии садҳо мазмуну маънӣ нуҳуфтааст, вале **моҳияти** онро амалкарди Сарвари давлат ва халқаш ифода менамояд. Инак, ҷанге аз далелҳои, ки ҳақиқати ҳолро бозгӯӣ менамоянд:

Гӯяндаи якум: – Соли 1995 пули нави миллии «Сомонӣ» ба муомилот бароварда шуд. Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, Консерваторияи миллии Тоҷикистон ба номи зиндаёд Талабшоҳ Сатторов, Осорхонаи миллии Тоҷикистон.

Гӯяндаи дуом: – Комиссияи миллии оид ба корҳои ЮНЕСКО дар Тоҷикистон, аз 21 июни соли 2013, эълон кард, ки Боғи миллии Тоҷикистон ба рӯихати ёдгориҳои маданияти ҷаҳонии ин ташкилот ворид карда шудааст. Ин боғи беназир дар Вилояти Худмӯхтори Бадахшони Кӯҳӣ тааллуқ дошта, ба он кӯли **Сарез, Қуллаи Исмоили**

– **Сохибхитиёрии ҳар як кишварро асосан се арзиши муқаддас: Истиқлолият, сулҳу субот ва Ваҳдати ризоияти ҷомеа муайян месозад. Ин се асли тақдирсоз шартҳои муҳимтарини тараққиёти мамлакат мебошад, ки хушбахтона, имрӯз мардуми тоҷик аз ин арзишҳои муқаддас бархӯрдор аст.**

5.

ВОЖАИ КАЛИДӢ

Ваҳдат. Ин суханест, ки амсоли мафҳумҳои Ватан, Модар, ишқ, ҳаёт, замин, ҳақиқат, китоб, дар замони Ҷумҳурии тозабунёди Тоҷикистон, муқаддас шуморида мешавад. Ҳар ҷанге ки он дар ҳазинаи забони тоҷикӣ асрҳои аср вучуд дошт ва алломаҳои онро дар илму адабиёт истифода мекарданд, ҳамчунон ки Абдулқодири Бедил, Абдурахмони Ҷомӣ ва Мирзо Турсунзода дар байтҳои зерин:

**Дар ин ваҳдатободи касратбахор,
Зи ҳар ҷузв айни гул аст ошкор.**

**Яке ҷӯй, Ҷомӣ, дучӯй макун,
Ба майдони ваҳдат дугӯй макун.**

**Дӯст ояд гарм дар оғӯш гир,
Ваҳдати халқи ҷаҳонро гум макун.**

Вале монанди халқи тоҷик ва давлати тозабунёди он, сухани Ваҳдат дар даврони нав ба тозагӣ эҳё гардид, хоса дар сиёсати давлатдорӣ ва фаъолияти Президенти он Эмомалӣ Раҳмон.

Ачибаш ин ки, калимаҳои забон, вобаста ба тақозои замон ва раванди ҷомеаи ҷаҳон, тобишҳои нави маъноӣ касб мекунанд, доираи истифодаашон маҳдуд ва ё торафт бештар васеъ мегардад.

Вожаи **Ваҳдат**, чун ифодакунандаи муҳимтарин рӯйдоди таърихӣ соли 1997, тоза эҳё гардид ва муҳимтарин амали халқи мо, **ягонагӣ, сарчамӣ, муттаҳидӣ, якшавӣ** ва эътиқоди **ягона доштан ба Парвардигори** бахшояндаву меҳрубонро ифода намуд.

Аз ҳамин ҷост, ки Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон, ҳанӯз соли 1997, дар китоби «**Ваҳдати миллӣ мароми мост**», моҳияти ин истилоҳи калидиро дар сиёсати давлатдорӣ тоҷикон чунин маънидод карда буд:

– **Ваҳдати миллӣ, ҳисси ватандӯстӣ, кӯшиши пойдору устувор нигоҳ доштани Ватани аҷдодӣ мавзӯҳои ҳастанд, ки ҳамеша диққати аҳли илму адабро ба худ ҷалб менамоянд.**

6.

РӯЗИ МУНАВВАРУ МУБОРАКУ МУЗАФФАР

27–уми июни соли 1997. Солноманавис ин рӯзро дар солшуморӣ масеҳӣ чунин унвон кард: **Рӯзи истиқрори сулҳ ва оштии миллии тоҷикон**. Ҳар чанде ки он аз ҷумлаи рӯзҳои худододааст, вале ғайзу баракат, маърифату ҳақиқат ва мазмуну моҳиаташ баробари ҳазорсолаҳост.

Ҳар як шаҳрванди Тоҷикистон, барои расидан ба арзиши таърихӣ он, аз куллаи Бистсолагии Ваҳдат ба ҳамон рӯз назари оқилона меандозад, ки он бо чӣ гуна талошу ҷонбозиҳо ва заҳмату хунрезӣ ба даст омад.

Аз идғоҳ нидои ҷамагонии «**Раҳмон сифати поки Худованди карим аст!**» баланд мешавад (се маротиба).

Гӯяндаи дуом: – Бо ташаббуси бевоситаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷашнвораи Ваҳдати миллӣ дар шаҳри ноҳияҳои ватанамон, аз он ҷумла, дар ноҳияҳои Рӯдакӣ, Рашт, вилояти Хатлону Суғд, шаҳри ноҳияҳои Вилояти Худмухтори Бадахшони Кӯҳӣ таҷлил гардид.

Ба муносибати ин иди бошукӯҳ ва қадами мубораки ваҳдатфарини мо, он макон ҳамзамон ободтару зеботар мешавад, вале ҷашнвораи имсола шукӯҳу шахомати ҳоса дорад.

Гӯяндаи сеюм: – Саҳифае андар ситоиши ваҳдатфарини мо:

**Шаҳриёре мерасад аз роҳи дур,
Бар канори кишвари бахту сурур.
Вориси фарзонаи Сомони мо,
Тоҷвар Эмомалӣ Раҳмони мо.
Тоҷиконро болу пар бахшид ӯ,
Боз аз нав тоҷи зар бахшид ӯ.**

Гӯяндаи якум:

**Ӯ ба фазли худ Ватан обод кард,
Сулҳу Ваҳдатро ба мо эҷод кард.
Барҳақ ӯ Сомонии сонӣ шуда,
Фаҳри ҳар як тоҷикистонӣ шуда.
Некаъмол аст, садри бебаҳост,
Як назар! Дар чехрааш нури Худост!**

Мирзо Файзалӣ «Ворис»

Садҳо мақбараву зиёратгоҳҳо, ки андаруни хокаш алломаҳои илму адаб хуфтаанд, таъмиру тармим гардида, қадамгоҳи мубораку муқаддас шуморида мешаванд.

Гӯяндаи дуом: – Сарвари давлати мо дар раванди боло бурдани тафаккури миллӣ зинаи маърифатро барҳақ муҳим меҳисобад, зеро он ба хондану аз бар кардани шоҳаҳои гуногуни илмӣ гузаштаву имрӯзаи ҷаҳон ва адабиёти бадеӣ, мусиқӣ ва касбу ҳунар пайванди ногусастанӣ дорад.

Эмомалӣ Раҳмон барҳақ таъкид менамояд:

– Сарчашмаи равнақи худшиносии миллӣ маърифат аст, яъне болоравии маърифати мардум ҳам яке аз омилҳои аввалиндараҷаи наҷотбахш аст.

Гӯяндаи сеюм: – Чанд сатр андар ситоиши Пешво, аз китоби «Пешво»:

Раҳмон сифати поки Худованди Карим аст,
Эмом имом асту Алӣ ёри Паямбар.
Оре, ки чунин ному насаб фоли нақӯест,
Яъне ки худододаиву аз ҳама бартар.
Дунё зи нақӯсуратиат монда ба ҳайрат,
Сомонии хушпайкарию фарди хирадгар.

Гӯяндаи якум:

Хушхарфтар аз ҳама ёрони суҳангӯй,
Мағлуб шавад, пеши ту ҳар марди суҳанвар.
Аз насли Каюмарсу Курӯшиву Хушангӣ,
Аз Хурмузу Парвизу зи Чамшеди музаффар.
Эй Нуширвон, ҳадяи Эзад ба ҷаҳонӣ,
Обод кунӣ кишвари гардида муҳаққар

Раънои Мубориз «Поянда бимон»

ВАҲДАТОФАРИН **Намунаи сценарияи ҷашни 20–солагии** **Рӯзи Ваҳдати миллӣ дар шаҳри ноҳияҳои** **Ҷумҳурии Тоҷикистон**

ШОҲСУТУНИ ТИЛЛОИИ ҚАСРИ ВАҲДАТ

«Ҳар як халқ ҳуқуқ дорад тақдири худ ва интихоби таърихӣ худро бе даҳлати берунӣ муайян намояд. Тоҷикистон ҳамчун давлати соҳибистиклол, ҳанӯз 9–уми сентябри соли 1991, дар арсаи ҷаҳонӣ эълон гардид».

Эмомалӣ Раҳмон

27–уми июни соли 2017. Пойтахти Ҷумҳурии Тоҷикистон шаҳри Душанбе.

Осмон софу беғубор, ба мисоли баҳри беканори кабудоб. Субҳ, монанди кӯдаки аз хоби ноз бедоршуда, чашм боз мекунад ва зиндагии одамиро тозағоз мебахшад. Садою симо барномаи «Субҳи Тоҷикистон»-ро пахш менамояд, мавҷи садо андар саросари сарзамини ҳамешабахор паҳн мегардад.

Гӯяндаи якум:

Раҳми парвардигори мо омад,
Нури ҳақ бар диёри мо омад.
Ҷанги бунёдсӯзи мо бигашт,
Сулҳи бунёдкори мо омад.

Гӯяндаи дуҷум:

**Зиндагӣ сахттар зи мурдагӣ буд,
Ҳотифи зиндадори мо омад.
Кӯю барзан пур аз гадоён буд,
Фурсати шохкори мо омад.**

Гӯяндаи сеҷум:

**Пири Канъоно, чашми ту равшан,
Юсуфи дилфигори мо омад.
Мурдаҳо норизо зи мо буданд,
Фотиҳа бар мазори мо омад.**

Гӯяндаи якум:

**Чор сӯ буд тирпарониҳо,
Яке тири барори мо омад.
Ахтари наҳс аз сари мо рафт,
Ахтари саъд ёри мо омад.**

Гӯяндаи дуҷум:

**Аз сари мо хазонфишон бигзашт,
Гулфишони баҳори мо омад.
Кӯҳсоро, бубахш пастии мо,
Нангу ному виқори мо омад.**

Гӯяндаи сеҷум:

**Ҳоли зарду низори мо бигзашт,
Вақти чуду нисори мо омад.
Чанги девонавори мо бигзашт,
Сулҳи деринтизори мо омад.**

**- Таваноӣ ва некбахтии ҳар як миллат ба иттиҳоди
вахдати афроди он вобаста аст.**

Ҳидоят. Таҳиягарони барномаи идонаи Ваҳдат дар шаҳру ноҳияҳо аз ин нуктаҳо шиору овезаҳои хуштарх таҳия намуда, гулгашту хиёбонҳо ва майдони чашнвораро бояд зебу оро диҳанд.

Гӯяндаи сеҷум: – Файласуфон ва ҷомеашиносон зинаҳои инкишофи тафаккури инсонро ҷаҳоргона муқаррар кардаанд: **шариат, тариқат, маърифат ва ҳақиқат.**

Дар замони Ваҳдати миллӣ, халқи тоҷик ва Ҷумҳурии Тоҷикистон, чун як рӯкни таркибии мусулмонони ҷаҳон, ба сарғаҳи ахлоқии худ, ба истилоҳ ҷаҳонбинии идеалистӣ, яъне эътироф кардани Худои яққаву ягона ва китоби осмонии вай «Қуръони карим» ва сарчашмаҳои илмию ирфонии дигар комёб гардид.

Гӯяндаи якум: – Миёни Тоҷикистон ва мамолики ҳамдину ҳаммаслак, ҳоса Эрон, Афғонистон, Аморати Муттаҳидаи Араб, Арабистони Саудӣ, Қатар ва ғайраҳо, равобити дучонибаи ҳасана барпо гардид.

Ақнун аҳолии сарзаминамон, бидуни мамониат, ҳамасола ба зиёрати хонаи Худо меравад.

Осори илмию адабии гузаштаи мо, ки монанди ширу шакар ба ахлоқи ирфонӣ омехтааст, бидуни ихтисору таҳрир, чун нусхаи аслиӣ, ба таъб мерасад.

Садҳо масҷидҳои хурду калон барои ибодаткунандагон дарҳоро боз намудаанд. Донишқадаи исломии Тоҷикистон ба номи имоми аъзам–Абуҳанифа Нуъмон ибни Собит мутахассисони исломшиносро тайёр мекунад.

Гӯяндаи сеюм: – Таҳкими аркони давлат, рушди фарҳанг ва вусъати ҳудогоҳии шахс ва ҷомеа бо тафаккури миллӣ иртиботи мустақим доранд.

***

- Имрӯз аз файзу баракати истиқлолияти соҳибхитиёрӣ ва ваҳдати миллӣ мардуми мо дар шохроҳи рушди устувор қадам мезанад.

***

- Сатҳи зиндагӣ, маърифату ҷаҳонбинӣ ва худшиносиву ғурури миллии мо пайваста такомул меёбад.

***

- Ҷавонони мо фарзандони даврони истиқлолиятанд, зеро онҳо ҳамроҳ бо озодию соҳибхитиёрӣ ватанамон ба камол расидаанд.

***

- Гӯяндаи якум: – Ваҳдати миллӣ ва истиқлолияти давлатӣ барои мо яке аз муқаддастарин арзишҳои миллӣ ба шумор меравад.

***

- Ваҳдати миллӣ ва истиқлолияти давлатӣ рамзи озодии миллати тоҷик ва кишвари Тоҷикистон мебошад.

***

- Ҷояи ваҳдати миллӣ ва истиқлолхоҳӣ дар тамоми давру замонҳо ҷузъи таркибии андеша ва ҳувияти миллии тоҷикон буд.

- Гӯяндаи дуум: – Ваҳдати миллӣ ва Истиқлолияти давлатӣ ду рукни меҳвари фарҳанги давлатдорӣю давлатсозӣю мо мебошанд.

***

- Зиракии сиёсӣ омили ваҳдати миллӣ, амнияти осудагӣ ва волоияти қонун мебошад.

***

Гӯяндаи якум: – Ин шеърӣ устои зиндаёд Лоик аст, бо унвони «Раҳми парвардигори мо омад». Шоири тавоноӣ замони таърихчаи Ваҳдати тоҷиконро мухтасар, вале бо ифодаҳои образноку шоиронаи **чанги бунёдсӯз, чанги девонавор, сулҳи бунёдкор, сулҳи дерингизор** ифода кардааст.

Дар тӯли бист соли минбаъда, оид ба таърихи Ваҳдат, қаҳрамони ҷонаи он, он қадар шеърӣ но бе иншо гардид, ки мо, барандагони барномаи идона, Шумо, иштирокчиёни ҷашнро, бо намунаҳои он шинос менамоем, таронаи идона ҷашни Ваҳдатро зебу оро медиҳад.

Гӯяндаи дуум: – Бо ҳамин навишта, дар назми муосири тоҷик, марҳалаи нава оғоз ёфт, шоҳаи сабзи дарахти шеър нумӯ кард, ки онро таронаи ваҳдатсито номидан ҷоиз аст.

Гӯяндаи сеюм: – Муаллифони китоби «Ваҳдатовар» Нарзуллои Абдулваҳҳоб, Умари Шерхон ҳамон рӯзи таърихро чунин зеби рақам кардаанд:

«27 июни соли 1997 «Созишномаи умумии истиқрори сулҳ ва ризоияти миллӣ дар Тоҷикистон» дар қасри Кремли Москва бо иштироки намоiendaи ҳоси муноси умумии СММ Г. Меррем, аз ҷониби кишвари соҳибистиклол, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон ва роҳбари Иттиҳодияи муҳолифини тоҷик, Сайид Абдуллоҳи Нурӣ ба имзо расид...

Гӯяндаи якум: – 27 июни соли 1997. Майдони ҳавоии шаҳри Душанбе. Анбӯҳи одамон тамоми майдонро фаро гирифта буданд. Онҳо бо дилу дидаҳои шодоб, аз хурсандӣ ва садоқат, сарвари миллати худро интизорӣ мекашиданд. Аз чехраи шукуфон, дидаҳои шараррез ва табассумҳои орифонаи Эмомалӣ Раҳмон нур меборид.

Гӯяндаи дуюм: – Бонуи солдидае чанбари гулро ба гардани Эмомалӣ Раҳмон гузошта, модарвор аз чабини фарзанди шоиставу фархундаи тоҷик бўсид... Бисёриҳо аз ғояти шодиву нишот ашки шодӣ мерехтанд...

Гӯяндаи сеюм: – Он рӯз тамоми Тоҷикистон ид дошт. Фавҷ-фавҷи мардум ба майдони назди Театри давлатии опера ва балети ба номи С. Айни гузаштанд. Дар ин гулгашт гирдиҳамоии калоне ба вучуд омад, ки дар он Президенти Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон аз натиҷаҳои сулҳи доманадори тоҷикон суҳанронӣ намуда, мардумро ба фаро расидани фазои сулҳу салоҳ самимона табрику таҳният гуфт».

Гӯяндаи якум: – Ҳамватанони азиз, чашни имрӯзаи Бистсолагии Рӯзи Ваҳдати миллӣ, ки дар тамоми шаҳру ноҳияҳои ватани азизамон баргузор шуда истодааст, давоми мантиқии ана ҳамон тантанаест, ки ёдовар шудем ва чашнвораи имрӯза, дар ҳусну ҳаҷму мазмуну моҳияташ, нисбат ба 27 июни соли 1997, андозаву қиёс надорад. Агар онро дебочаи девони Ваҳдат шуморем, акнун бо саҳифаҳои тиллоии куллии Ваҳдат ошно мешавад.

Гӯяндаи дуюм: – Инак, наврӯзгоҳи пойтахти Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри сабзу хуррам ва гулпӯшу офтобии Душанбе^{1*}.

---

¹ Мо барои аниқию дақиқии сценарияи намунавӣ наврӯзгоҳи пойтахтро интихоб кардем. Макон ва замони чашнвораро роҳбарияти ҳокимияти маҳаллии шаҳру ноҳияҳо, мувофиқи салоҳияташон, муқаррар менамоянд.

Ваҳдати миллии халқи тоҷик, дар фаҳмишу талқини Эмомалӣ Раҳмон, асоситарин омили тафаккури умумихалқист, ки ҳамаи кишрҳои аҳолиро, новобаста ба касбу кор ва мавқеи иҷтимоиашон ба ҳамдигар ва ягонагии ақида муттаҳид менамояд. Аз ҳамин ҷост, ки дар даврони истиқлолият ваҳдатписандии халқи тоҷик зинабазӣ заминаи миллӣ касб кард. Агар суҳанронҳои Сарвари давлатамонро, вобаста ба таърихи таҳкими ваҳдати миллии тоҷикон, аз назари тадқиқ гузаронем, маълум мешавад, ки ҳиштрои ин коҳи беназирро Эмомалӣ Раҳмон бо ҳунари тамоми ва ихлосу боварии ҷиддӣ гузоштааст. Инак, чанде аз нуқтаҳои ҳидояткунанда аз суҳанронҳои ӯ:

Гӯяндаи якум: – Танҳо дар фазои сулҳу ваҳдати миллӣ метавон давлати тозаистиқлоли хешро ба мамлакати ободу пешрафта мубаддал гардонид.

***

- Ваҳлати миллӣ ба сифати унсуре меҳварии худшиносӣ ва тафаккури миллӣ ҳамаҷониба тадқиқ ва тарғиб карда шавад.

***

- Мо бояд дар шури наслҳои имрӯзу оянда ғояҳои сулҳу ваҳдатро тавассути барномаҳои фарогир пайваста вусъат бахшем.

Гӯяндаи дуюм: – Мафҳуми сулҳу ваҳдат бояд ба унвони ҷузъи таркибии тафаккури миллӣ ба кор гирифта шавад.

***

- Мақоми меҳварӣ пайдо кардани сулҳу субот ва ваҳдату ягонагӣ дар таркиби тафаккури миллӣ роҳи васеътарро боз менамояд.

ВАҲДАТИ МИЛЛӢ

ФАРҲАНГ НИГИН ДАР АНГУШТАРИНИ ВАҲДАТ

Гӯяндаи якум: – Ваҳдати миллӣ андар миёни навъҳои ягонагӣ унсури асосӣ ва муайянкунанда ба ҳисоб меравад.

Агар Ваҳдати халқи тоҷикро ангуштарини тиллоӣ пиндорем, Президенташ чашмаки дурахшону ҳамешатобони он ба мисоли **ёкути сурх**¹ аст.

Ваҳдати миллӣ дар замони истиқлолият тобишҳои нав пайдо кард, **решаҳои ҳамешасабзи онро дар фарҳанг бояд ҷустуҷӯ кунем**. Аз ҳамин ҷост, ки Эмомалӣ Раҳмон, ба сифати абармарди ваҳдатовар, баробари ба сулҳу оштии расидани халқи тоҷик, зарурати ин масъаларо ба сифати **«Мафкураи муттаҳидсозанда»** лаҳзае аз дидгоҳаш дур накард ва дар китобаш **«Ваҳдати миллӣ мароми мост»** ҷиғунагии хусусияти фалсафии онро чунин маънидод намуд:

Гӯяндаи дуюм: – Ваҳдати миллӣ бояд аз ҳама гуна ихтилофи назар, гуногунандешии сиёсӣ, манфиатҳои ҳизбӣ, гурӯҳӣ ва ғайра болотар ва дахлнопазир бошад, аҳли ҷомеаро муттаҳид, якдил, якмаром ва якпорча созад.

Ин суҳанҳои саҳеҳу мантиқаш дақиқро, барои ҳосе омм, метавон як навъ дастурамали ҳидояткунанда ҳисобид.

---

¹ Ёкути сурх андар миёни навъҳои ҳамчинсаш арзишмандтарин ҳисоб меёбад, хангоми ба оташ афтидан ҳам таркибаш зарар намебинад.

ДАРОМАДГОҲИ БАЗМГОҲ

Соат ба вақти маҳаллӣ нуху панҷоҳ дақиқа. Аз роҳи калони рӯбарӯи дарвозаи наврӯзгоҳ, аз самти ҷанубу шимол, бисту як нафар аспсавор, ҳафт нафарӣ, дар остона қарор мегиранд.

Ҳафт нафари аввал ба аспҳои масти **куллан сиёҳ**, афзораш ҳамранги ангишт, сару либоси савораҳо ҳамсони он, дар дасташон туфангчаҳои қолабии тираш сохта, девонавор ҳамдигарро пешандоз карда, бар ҳаво пайдарпай, беист тир андохта, бо шасти тамоми пайраҳаи майдонро давр зада, бо валвалаю ҳамҳама аз дарвоза берун мераванд. Дар тахтапушти либоси онҳо навиштаҷоти **«Мо фиристодагони Ахриманем!»**.

Аз дарвоза ҳафт нафари дигар, бо либоси монанд ба офтоби зард, андар хонаи зини аспони масти **хурморанг** нишаста, дар дасти росташон гулхани тозае афрӯхта, бо шасти тамоми майдонро давр зада, бо нидои ҳамагонии **«Мо оташи созандаро мепарастем, на оташи сӯзандаро!»**, ки дар пушти либосашон навишташуда, берун мераванд.

Ҳафт савораи дигар, андар хонаи зини аспҳои сафеди барфосо нишаста.

Дар аспии якум саворае андар ниқоби Эмомалӣ Раҳмон, зину афзоли аспаш тиллоранг, дар тан ҷомаи зарҳалии идона, бар сар тоҷи офтобгун ниҳода, пешопеш, аспаш бо маром ва ҳаракати резачорпо, солорона меравад, аз дунболи ӯ, шаш нафари дигар, савори аспони сафед, пайгирона равонанд. Дар дасти онҳо байрақчаҳои сафед, дар тахтапушти либосашон чунин навиштаҷоте: **«Пеши раҳ во мешавад аз Пешво!»**

Ин ҳангом ширкаткунандагони базм аз ҷой бархоста, нидои ҳамагонии шодмонӣ дармедиҳанд: «**Пеши раҳ во мешавад аз Пешво!**» (се маротиба ин хитоба такрор мешавад ва бо кафкӯбиҳои пурмавҷ поён меёбад).

Аз ду тараф растаи рӯзномаю мачаллаҳо, бо шумораҳои идонаи ранга ва адабиёти тозанаشر, бахшида ба 20–солагии Ваҳдати миллӣ.

Аз ду тарафи роҳрав, дар девораи ороштаи сабзи зебо, ки атрофаш нақшу нигори зарҳалӣ дорад, бист адад сурати Эмомалӣ Раҳмон, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, ки андоми ўро дар тӯли солҳои 1997–2017, мувофиқи синну солаш, акс менамоянд, даҳ адад аз тарафи рост, даҳ адад аз тарафи чап, насб гардида.

Дар поёни ҳар як сурат як байти навиштаҷот, аз ғазали Низом Қосим «Ормон» ва ғазали Муҳаммад Ғоиб «Пешво»:

1.

**Чавониро фидо кардам, диёрам то чавон бошад,
Гузаштам борҳо аз ҷон, ки ҷонаш дар амон бошад.**

2.

**Чу аз ҳар ҷонибе сӯи Ватан боди хазон омад,
Баҳорамро сипар кардам, ки эмин аз хазон бошад.**

3.

**Ман аз ин сарзамин тиру камонро дур бинмудам,
Ки умре дар самояш, пурчило тиру камон бошад.**

4.

**Қасам бо шири модар хӯрдаам дар назди халқи хеш,
Ки бахту роҳи умраш ҳамчу шири модарон бошад.**

**Дӯст медорам варо!
Дӯст медорам варо!
Дӯст медорам варо!**

«**Забон хишти аввалини кохи миллат аст**» – гуфтани Сарвари давлатамон, мо, шаҳрвандони мамлакатро, водор менамояд, хушёр медорад, ки ба ин арзиши баробар ба ҳастии миллатамон муносибати оқилона дошта бошем, ба покиву софии он ҳамеша камар бандем, онро аз хучуми бегонагон ҳимоят карда тавонем.

дафтардорӣ дар кулли табақаҳои давлатӣ ба забони модарӣ роҳандозӣ шудааст. Ва ин навгонӣ боиси он гардид, ки шуарои тоҷик андар ситоиши забони модар–Ватан таронаҳо иншо намоянд:

Гӯяндаи дуом: – Бо ифодаи устод Мӯъмин Қаноат:

Қанд ҷӯй, панд ҷӯй, эй ҷаноб,
                                    хар ҷӣ мечӯӣ, бичӯ,
Бекарон баҳрест, гавҳар беҳисоб,
                                    хар ҷӣ мечӯӣ, бичӯ,

Форсӣ гӯӣ, дарӣ гӯӣ варо,
                                    хар ҷӣ мегӯӣ, бигӯ,
Лафзи шеърӯ дилбарӣ гӯӣ варо,
                                    хар ҷӣ мегӯӣ, бигӯ,

Гӯяндаи сеюм:

Баҳри ман танҳо забони модарист,
                                    хамчу шири модар аст.
Баҳри ӯ ташбеҳи дигар нест, нест,
                                    чун ки меҳри модар аст.
З–ин сабаб чун шӯҳихои дилбарам
                                    дӯст медорам варо,
Чун навозишҳои гарми модарам
                                    дӯст медорам варо!

Аз наврӯзгоҳ нидои осмонбӯси ҳамагонӣ бармехезад, се маротиба:

5.

Дилу рӯи кушодамро ба дунё пешкаш кардам,
Ки мулки кӯчакам дар чаши дунё бекарон бошад.

6.

Ба минбарҳои болои ҷаҳон бурдам забонамро,
Ки халқи хушзабонам бо ҷаҳоне ҳамзабон бошад.

7.

Басо хорӣ кашидам, ғунҷаи уммед парвардам,
Ки хориро набинад ин диёру гулфишон бошад.

8.

Бувад нонрезаву нони Ватан болои чашмонам,
Дилам ҳамрози пирону аниси тифлакон бошад.

9.

Маро ҳар боғ пайғомест аз гул кардани дилҳо,
Маро ҳар мазраи сабзе зи сарсабзӣ нишон бошад.

10.

Кунам тоҷи сари дунё дилоро Тоҷикистонро,
Зи тахту тоҷи ин дунё, ҳаминам ормон бошад.

11.

Бегона ба хешу ошноӣ ҳамаӣ,
Ҳастӣ ҳама дард аст, давоӣ ҳамаӣ.

12.

Чун соз хӯрӣ агарчи мизробӣ ҷафо,
Оҳанги садоқату вафоӣ ҳамаӣ.

13.

Дар дафтари зиндагии пур зи суол,
Устоӣ ҷавобдеҳ ба ҷои ҳамаӣ.

14.

Бори ғаму шодии ҳама бар душат,
Нерӯи бузургу муттақои ҳамаӣ.

15.

Як раҳбари фархундапаю неккадам,
Дар роҳи муроду муддаои ҳамаӣ.

16.

**Расми бари девор забон бикшояд:
«Меҳмони азиз дар сарои ҳамай».**

17.

**Чун риштаи пурпеч замон аст агар,
Пурфаҳмтарин гираҳкушои ҳамай.**

18.

**Сад парда баланд агарчи ҳастӣ зи хама,
Дар базму сурур ҳамнавои ҳамай.**

19.

**Дар дил ғами миллату ба сар фикри Ватан,
Мо баҳри худу ту аз барои ҳамай.**

20.

**Дар байни ҳазору як ватандори бузург,
Пеш аз ҳамай, ту пешвои ҳамай.**

Дар болои дарвоза байрақи Ҷумҳурии Тоҷикистон. Дар канори рости дарвоза сурати барқади Эмомалӣ Раҳмон ба дарозо, андар канори чап навиштаҷоти нақшин бо хати хоно:

**Номи туро нависем, эй қаҳрамони миллат,
Бо оби ноби тилло дар тоқи қасри миллат!**

Соат даҳи расо. Дар ду самти даромадгоҳ шонздаҳ адад карнайनावозон бо ҳамҳамаю замзама садои силсила дармедиханд. Аз паси онҳо, дастаи найनावозон, доирадастон, думбуранавозон ба навохтан оғоз мекунанд. Дарёи одамон монанди мавҷ ворида наврӯзгоҳ гардида, дар харакхо мешинанд.

Он ҳангом чархболе болои наврӯзгоҳ давр зада, аз бордонаш селай гулбарги сурх, сафед, гулобӣ,

Аз базмгоҳ садои дастафшониву покӯбӣ, бо нидои «**Ваҳдати халқи ҷаҳонро гум макун!**» (се маротиба ба гӯш мерасад).

Гӯяндаи якум: – Ҷумҳурии Тоҷикистон миёни давлатҳои ҷаҳон яке аз пешравтарин кишварҳост, ки минбари озоди суҳан лорад. Ҳоло дар он 268 рӯзнома, ҳафтанома, 136 маҷаллаи давлатӣ, хусусӣ, ҷамъиятӣ ва соҳавӣ, оҷонсҳои иттилоотӣ ба забонҳои **тоҷикӣ, русӣ** ва **ӯзбекӣ** ва **форсӣ** ва **қирғизӣ** фаъолият менамоянд ва нашр мешаванд.

Гӯяндаи дуюм: – Дар айни замон, дар Ҷумҳурии Тоҷикистон 44 шабакаи радио ва телевизион, аз он ҷумла 9 шабакаи телевизионии давлатӣ, 19 шабакаи ғайридавлатӣ, 15 шабакаи кабелӣ, 7 шабакаи давлатӣ ва 9 шабакаи ғайридавлатии радио амал мекунад, ки ин шумора дар миқдору сифат бо замони то ба истиқлолият расидан қобили қиёсу андоза нест.

Гӯяндаи сеюм: – Соли 2009 қонуни нави Ҷумҳурии Тоҷикистон «**Дар бораи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон**» ба тасвиб расид.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ–Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон, дар минбарҳои бузурги ҷаҳон назокату фасоҳати ин забони **пур аз қанду пур аз пандро** ба зеҳни намояндагони давлатҳо нишонд.

Гӯяндаи якум: – Боиси ифтихору сарфарозист, ки дар тӯли **Бист** соли Ваҳдат коргузори ва

истиклолияти воқеиро аз сар гузаронид. Ин танҳо ба сиёсатмадори хирадманде даст медиҳад, ки ояндаро хуб дида тавониста, пайгирона ба ҳадафи асосӣ мерасад.

**Нидои ҷавонон аз майдон чунин баланд мешавад:
- Мо ба мардуми соҳибтамаддуни Ҷумҳурии Арманистони ба мо дӯсту бародар дуруд мефиризем!**

Гӯяндаи сеюм: – Дар даврони истиқлолият ва ваҳдатофаринӣ, бо тақозои замон, намуди нави равобити маданӣ густариш ёфт, ки як навъи он баргузор намудани рӯзҳои фарҳанг ҳисобида мешавад.

Дар ин раванд, дар Ҷумҳурии Тоҷикистон Рӯзҳои фарҳанги Ҷумҳурии Русия, Ҷумҳурии Қирғизистон, Ҷумҳурии Халқии Чин, Ҷумҳурии Қазоқистон, Ҷумҳурии Беларус ва Туркманистон гузаронида шуданд. Ҳамчунин, Рӯзҳои фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Олмон, Ҷумҳурии Ўзбекистони бародар, Федератсияи Русия, Фаронса, Ҷумҳурии Қазоқистон, Беларус, Ҷумҳурии Озарбойҷон, Ҷумҳурии Халқии Чин, Ҳиндустон ва Ҷумҳурии Ислонд Эрон баргузор гардид. Чунин намуди робитаи фарҳангӣ нишон медиҳад, ки халқҳои мамлакатҳои гуногун бо намунаҳои адабиёт, санъат ва ҳунари ҳамдигар шинос шаванд. Пайвандҳои маданӣ ба мисли таноби ҳафтранги абрешимист, ки кишварҳо ва халқҳои дунёро ба ҳам мепайвандад.

зардро мепошад, ҳамчунин селай рангаи пуфакҳоро бо навиштаҷоти «**Ваҳдат муборак!**»

Дар ҳавои мусиқии мутантан ва зери фазои борони гулбаргҳо Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон, аъзоёни ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, сафирони сафоратхонаҳо ва меҳмонони олиқадри сатҳи баланд вориди наврӯзгоҳ гардида, дар самти рости нишастгоҳ ҷой мегиранд. Садои мусиқии ҷашнӣ ва навозандагон тадриҷан паст мешавад.

Гӯяндаи сеюм: – Саҳифае аз китоби андар ситоиши Ваҳдат:

**Ҷомаи сулҳ ба тан омадаӣ,
Ба даҳан қанди сухан омадаӣ.
Ба замин не, ба ҳаво не, ба кучо?
Сар–сари дидаи ман омадаӣ.**

**Ин қадар чома туро зеб диҳад,
Ба руҳат акси руҳи себ диҳад.
Ба нигоҳам қадамат гулбез аст,
Дар бағал боғу чаман омадаӣ.**

Гӯяндаи якум:

**Ҷомаи тоза муборак бошад,
Ҳусни шероза муборак бошад.
Раҳи пурнур дар он метобад,
Зи раҳи нурфикан омадаӣ.**

**Ба ҳамин чома дигар банд миён,
Чомаро дор ниғаҳу мадарон.
Сари ҳар риштаву кӯкаш бахт аст,
Бахт дар бар ба Ватан омадаӣ.**

Гӯяндаи дуом:

**Чомаи сулҳ панаҳчо бар мо,
Қимат аз сарвати дунё бар мо.
Шарафат бод, ки ҳиммат карда,
Зӯр бар ҳилаву фан омадаӣ.**

**Тирамаҳ ранги баҳорон гирифт,
Зиндагӣ аз сари нав чон гирифт.
Оби чӯ соф шуд аз хуноба,
Марҳами реши бадан омадаӣ.**

Гӯяндаи сеюм:

**Чомаи сулҳ ба тан омадаӣ,
Ба даҳан қанди суҳан омадаӣ.
Ба замин не, ба ҳаво не, ба кӯчо?
Сар–сари дидаи ман омадаӣ.**

Нидои ҳамагонии мардуми андаруни майдон, ки банди нақароти ин шеърро се маротиба такрор мекунад, замину замон, андаруни макон, аз мавҷи сурурафзои одамон, аҷаб дилрабо меларзад ва акси садои кӯҳсорон дар води Ҳисори Шодмон мерезад:

**Ба даҳан қанди суҳан омадаӣ!
Сар–сари дидаи ман омадаӣ!
*Ашӯр Сафар «Чома»***

Гӯяндаи сеюм: – Чашнвораҳои 1000–умин солгарди иншои «Шоҳнома»-и Абулқосим Фирдавсӣ, 1000–солагии Носири Хусрави Қубодиёни, 1025–солагии Абуалӣ ибни Сино, 680–солагии Мир Сайид Али Ҳамадонӣ, 675–солагии Камоли Хуҷандӣ, 1310—солагии Имом Абуҳанифа, 100–солаги устод Мирзо Турсунзода; ёдбуди академик Бобоҷон Ғафуров, Шириншоҳ Шоҳтемур, Нусратулло Махсум, ки дар миқёси умумидавлатӣ ва байналмилалӣ сурат гирифтанд, дар бобати парвариши хотираи таърихӣ халқ ва раванди худшиносии миллӣ хеле хотирмон буданд.

Гӯяндаи якум: – Ҳамчунин, мардуми шарифу тамаддунофари тоҷик чашнвораҳои шукӯҳманди 2500–солагии **Истарафшан**, 2700–солагии **Кӯлоб**, 3000–солагии **Ҳисори шодмонро** бо қаноатмандии томон ва меҳнати бунёдкунанда истиқбол намуданд.

Аз идғоҳ хитоби фавворасони мардум бар ҳаво мепечад: – **«Зинда бод халқи куҳанбунёду тамаддунофарини тоҷик ва ёдгориҳои таърихӣ он, шаҳрҳои бостонии Истаравшан, Кӯлоб ва Ҳисори Шодмон!»** се маротиба.

Гӯяндаи дуом: – Мувофиқи шеваи маърифатписандӣ ва дӯстгонӣ, халқи тоҷик дар лаҳзаҳои шодмонӣ дӯстони дуру наздиқашро ёд мекунад. Президенти вақти **Чумҳурии Арманистони** дӯсту бародар **Роберт Кочерян** мазмуну моҳияти ғайолияти ватанхоҳона ва миллатписандонаи Сарвари давлати моро чунин таъбир кардааст:

– **Эмомалӣ Раҳмон** дар якҷоягӣ бо халқи худ роҳи мушқили истиқрори давлатдорӣ миллӣ ва

Исмоили Сомонӣ қомат афрохт, рамзи бозгашти давлати тоҷикон ба саргаҳу сарчашмаи таърихиаш ҳисобида мешавад. Дар чараёни ин бунёдкорӣ Сарвари давлат сарқору сарнавиштсоз ба ҳисоб меравад. Бо ифодаи шоири Ваҳдатсито **Ширин Бунёд:**

**Чун самандар ҳастӣ аз оташи чағдони аҷдод,
Бо садоқат, бо рафоқат давлати нав карда эҷод.
Ҳамчун Исмоили сонӣ Ваҳдате эҷод карда,
Ҳар чӣ кардӣ, бар Ватан кардӣ, Ватан обод
карда.**

Гӯяндаи якум:

**Пардаи торикро бардоштӣ аз рӯи таърих,
Миллати худро ҳидоят кардӣ сӯи кӯи таърих.
То шиносат хешро аз рӯи таърихи қадима,
Аз ҳама буду набуду саргузашти нима–нима.**

Гӯяндаи дуюм:

**Шод бош, эй марди майдон, з – Оли Сомонӣ
нишона,
Тоҷикат бишнохт худро аз каму беши замона.
Марди мардӣ, марди фардӣ дар замину дар
замона,
Дар дили мардум ниҳодӣ аз садоқат нишона.**

Аз майдони ваҳдаторо нидои дастачамъонаи мардум андар фазо, бас гуворо, густариш меёбад, се маротиба: «**Марди мардӣ, марди фардӣ дар замину дар замона!**»!

ОРОИШИ НАВРӮЗГОӢ

Дар чаҳор самти базмгоҳ, шимолу чануб, шарқу ғарб, шаш адад мониторинги андозааш **дах бар чаҳор** насб гардида, ки дар чараёни барнома саҳифаҳои таърихи Ваҳдати миллӣ, ширкаткунандагони он, дастовардҳои Бистсолаи Ваҳдати миллиро намоиш медиҳад.

Дар пешгоҳи базмгоҳ байрақи Ҷумҳурии Тоҷикистон баланд насб гардида, парафшон аст, андар канораш чунин навиштаҷоте:

Аз зафар созад ҳикоят парчами афрохта!

Дар давродаври базмгоҳ сурати шаш нафар қаҳрамонони Тоҷикистон, ранга, **дар ҳачми ду бар ду**. Дар зери ҳар кадоме навиштаҷоте:

Дар васфи устод Садриддин Айни:

**Ёдгори Айниву ин кӯҳсорон зинда бод!
Шеърӣ Турсунзодаву ин обшорон зинда бод!**

Дар васфи Бобочон Ғафуров:

**Бузургонро бузургон зинда медоранд,
Бузургонро бузургони дигар поянда медоранд!**

Дар васфи Эмомалӣ Раҳмон:

**Дар замини Тоҷикистон нури Раҳмон мерасад,
Дил ба армон, сар ба сомон, чон ба чонон
мерасад.**

Дар васфи устод Мирзо Турсунзода:

**Ҳам ба азму ҳам ба назму ҳам ба разм,
Пайрави Айниву Турсунзодаем!**

Дар васфи Шириншоҳ Шохтемур:

**Манам тоҷик ғурурам тоҷикона,
Зи Сосону Сомонам нишона.**

Дар васфи Нусратулло Махсум:

**Ҳар ки дорад ғурури тоҷикӣ,
Чехрааш пур зи нури тоҷикӣ.**

Тавассути дастаҳои муҳарраки рангаи нурафшон суратҳо, шиору овезаҳо ва сахнаи майдон, ки дар он хунарнамоии санъаткорон чараён мегирад, пайваста манзури тамошобинон гардонида мешавад. Ба воситаи дастгоҳҳои таквоятдиҳандаи садо сухани барандагон, садои овознон ва мусиқӣ ба атрофу акнофи наврӯзгоҳ паҳн мегардад, бо ин восита сокинон ва мусофирон аз садои гӯшнавози чашнвора хабардор мешаванд, муҳити хурди идгоҳ ба сахнаи бузурги фараҳу шодмонии шунавандагон табдил меёбад.

Дар канори чанубии сахна дарахти барқии баландиаш даҳ метр, шоҳаҳояш хушку баргҳояш ҳамранги хазон, дар пояш хирмани хазонбарги рехта, андар миёнаш камарбанди барқӣ, бо навиштаҷоти «**Дарахти чанг**» қомат афрохта.

Дар канори самти шимолии майдон дарахте ба ҳамон андоза, сабзбарг, андар шохсораш меваҳои

**Ваҳдат ду хичо нест,
Ваҳдат дудил аст–сӯи ҳам боз.
Ваҳдат калима нест,
Ваҳдат ду дасти меҳр аст–сӯи ҳам дароз.**

Гӯяндаи дуҷум:

**Ваҳдат шиор нест
Ваҳдат шиёр аст–
Шарти баргу бор аст.
Ваҳдат садо нест,
Ваҳдат садоқат аст–
Садоқати даст ба даст.
Садоқати дил ба дил,
Садоқати ёр бо ёр–
Садоқати диёр!**

**Садои ҳамагонӣ монанди авҷи суруд бар ҳаво
меҳезад:**

**Ваҳдат шиор нест!
Ваҳдат садоқат аст!
Садоқати диёр!**

Гӯяндаи сеҷум: – Дар зарфи 26 соли истиқлолият ва 20 соли Ваҳдат дар сарзaminaмон чашнвораҳое созмон ёфт, ки он ҳама орзую ормони ҳазорсолаи халқи тоҷик ҳисобида мешавад. Таҷлили ҷашни 1100–солагии таъсиси давлати Сомониён, ки ба ин муносибат дар шаҳри Душанбе, Қӯрғонтеппа ва Хучанд муҷассамаҳои **Шоҳ Исмоили Сомонӣ** гузошта шуданд. Дар пайтахти Ватанамон «**Маҷмаи Ваҳдат**», ки дар маркази он муҷассамаи

Яке аз рукнҳои асосӣ ва самти афзалиятноки фарҳанг, **китоб** ҳисоб меёбад. Китоб аст, ки ҳастии тоҷиконро дар масири таърих ва гардишҳои ноговори ҷомеа зиндаву поянда ниғаҳдорӣ кард.

Гӯяндаи дуҷум: – Аз чанд далеле, ки меоварем, маълум мешавад, ки дар раванди фарҳангписандӣ низ Пешвои миллати мо бевосита пешоҳанг будааст. Бо ташаббуси бевоситаи ӯ интишори силсилаи осори пешиниён ва имрӯзиён бо номи «**Ахтарони адаб**», иборат аз 50 ҷилд, идома дорад.

Гӯяндаи сеҷум: – Ёздаҳ ҷилди силсилаосори «**Точнома**» (**Точикон дар масири тамаддун**), ки аз «**Авасто**» оғоз меёбад ва «**Мероси хаттии бостон**», «**Шоҳномаи Саолибӣ**», «**Таърихи Сиистон**», «**Таърихи Байҳақӣ**», «**Точикон**»–и **А. Шишов**, «**Таърихи адабиёти форсӣ–тоҷикӣ**»–и **Е. Э. Бертелс** аз ҷумлаи онҳост, дар бобати оғаҳӣ ёфтаанд аз сарғаху сарчашмаи асолати худшиносии миллӣ, назир надорад.

Гӯяндаи якум: – Воҳӯрии ҳамасолаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон дар остонаи Наврӯзи ҷаҳоноро, ки анъана гардидааст, аз он гувоҳӣ медиҳад, ки вай ба неруи созандаи зиёиён бовар дорад ва онҳоро сарпарастӣ меномояд. Адибон низ дар ҷавоби ғамхориҳои Пешвоёшон ӯро эҳтирому эътироф мекунанд, андар сифаташ таронаҳои ваҳдатсито эҷод менамоянд, ҷуноне ки Низом Қосим дар сатрҳои зерин баён кардааст:

расида, дар камарбандаш тасмаи барқии сабз бо навиштаҷоти «**Дарахти сулҳ**». Тавассути ресмони барқӣ ҳолати дарахти ҳазонрез, гулпӯш, сабзбарг ва меваҳои ҳамоил бо усули афрӯхтану хомӯш кардан ва тағйироти даврӣ намоиш дода мешавад.

Дар пояи «**Дарахти ҷанг**» рақами барқии 1991, дар пояи «**Дарахти сулҳ**» рақами 1997 насб гардида, санаи аввал ранги оташ, санаи дувум ранги сафеди баландро дорад, ки бо усули чашмакзанандаи барқӣ танзим карда мешавад.

Давродаври наврӯзгоҳ, болотар аз курсиҳои нишастгоҳ, аз колои сабзаранг тасмаи бараш думетра насб гардида, андар масофаи мутаносиб, шоҳбайтҳои ваҳдатситоӣ бо ранги сурх ва ё сафед, ки андар миёнашон шоҳаи гул доранд, навишта шудаанд, бо усули барқии рангоранг намоиш дода мешавад.

Намунаи ҷунин байтҳо:

**Яке ҷӯй, Ҷомӣ, дучӯй макун,
Ба майдони Ваҳдат дугӯй макун.**

Абдураҳмони Ҷомӣ.

**Дона ин ҷо баҳор мегардад,
Шаҳси воҳид ҳазор мегардад.**

Абдулқодири Бедил.

**Шукри ҳақ, шаҳбози дил дар ошени Ваҳдат
аст,**

Раҳбари мо раҳнамое бар ҷаҳони Ваҳдат аст.

Ҷумъа Қувват.

Мо барои васл кардан омадем,
На барои фасл кардан омадем.

Чалолуддини Балхӣ.

Чони ман, аз нотамоӣ пой бар ғурбат манех,
Рӯ ба Ваҳдат кун, ки он бахти тамоми миллат
аст.

Олимхон Исмаиӣ.

Дар байни ҳазору як ватандори бузург,
Пеш аз ҳамаӣ, ту пешвои ҳамаӣ.

Муҳаммад Ғоиб.

Халқ раҳнамо дорад,
Сулҳи мо ливо дорад.

Сафармуҳаммад Аюбӣ.

Чомаи сулҳ ба тан омадаӣ,
Ба даҳан қанди суҳан омадаӣ.

Ашӯр Сафар

Ҳамсоли «Авасто»-ем, аз оташи Зардуштем,
Мо оташи зардуштӣ дар сина намекуштем.

Бозор Собир.

Биё, эй ҳамватан, меҳан парастем,
Ки ишқи поки ӯ моро зимом аст.

Камол Насрулло.

Чехраи пурнури ту шуд нури бахти миллати мо,
Шаҳнавози миллати мо, шахсутуни давлати мо.

Ширин Бунёд.

ВАҲДАТИ ФАРҲАНГПИСАНД

Гӯяндаи дуҷум: – Эмомалӣ Раҳмон, Пешвои миллати мо аз овони ба сари қудрат омаданаш фарҳангро аз ҷумлаи муҳимтарин рукнҳои сиёсати давлатдорӣ эълон кард. Фармудаи ӯ «**Фарҳанг ҳастии миллат аст!**» дар миёни мардум монанди ҳикмати ҳазорсола садо медиҳад.

Гӯяндаи сеҷум: – Сарвари давлати мо дар китобаш «**Ориёнаҳо ва шиноҳти тамаддуни ориёӣ**» (Андешаҳо дар остонаи ҷашни бузургдошти тамаддуни ориёӣ), ки соли 2006 ба забонҳои тоҷикӣ, русӣ, англисӣ ба таърифи расида буд, аз сарғаху сарчашмаи фарҳанги ҷаҳонгустари мо суҳан қушода, барҳақ зикр карда буд:

- **Арзишҳои мероси фарҳанги ориёӣ на танҳо ифтихори ворисони он, балки ифтихори тамоми башарият ва мероси таърихии башарӣ доништа мешавад.**

Ин сатрҳо як навъ барномаи сиёсии шаҳаншоҳи тоҷикон ҳисоб меёбад, ки дар тӯли **Бист** соли Ваҳдат зинабазина амалӣ гардиданд.

Гӯяндаи якум: – Вақеан, мафҳуми истилоҳи фарҳанг, дар замони давлатдорӣ навини мо, эҳтимоли гардид. Вазорати маданияти собиқ Вазорати фарҳанг ном гирифт.

Фармудаи зерини Эмомалӣ Раҳмон:

- **Фарҳанг, ба назари ман, оинаест, ки дар он тамоми паҳлуҳои зиндагӣ акс меёбад, – роҳбарони ҳамаи мақомоти ҳокимият ва қулҳои шаҳрванданро хушёр дод, ки ба ин сарвати ҷаҳоншумул муносибати оқилона ва одилона дошта бошанд.**

Гӯяндаи дуҷум:

**Мерасад миллат ба мулки орзу доманкашон,
Шӯҳрати ин сарзамин то Қаҳқашони Ваҳдат аст.
Аз вафодории халқам сар ба гардун мерасад,
Сарфарозии тоҷик армуғони Ваҳдат аст.**

Гӯяндаи сеҷум:

**Он чи роҳи миллати моро мунаввар мекунад,
Парчами меҳрофару партавфишони Ваҳдат аст.
Оламе чун Ваҳдати моро намояд пайравӣ,
Пешвои оқиле бар пайравони Ваҳдат аст.**

Гӯяндаи якум:

**Меҳвари сулҳи ҷаҳонро дар Ватан дарёфтем,
Кишвари мо меҳвари сулҳу макони Ваҳдат аст.
Пешаи осон набошад Коҳи ваҳдатофарӣ,
Решаи тоҷик, яқин, аз дудмони Ваҳдат аст.**

**Ҷумъа Қувват
«Қаҳрамони Ваҳдат аст»**

Аз базмгоҳ нидои ҳамагонии мардум пур аз
нишоту гурур баланд мешавад:

**Тоҷикистон то ҷаҳон боқист, ҷони Ваҳдат аст!
Сарфарозии тоҷик армуғони Ваҳдат аст!
Решаи тоҷик, яқин, аз дудмони Ваҳдат аст!**

Дар пешгоҳи наврӯзгоҳ, самти миёна, мутаносиб
андар масофаи байрақ, сутуни баландиаш баробари
ливо, тахминан 25–30 метр болотар аз сатҳи майдон,
ғафсиаш тахминан се метри мураббаъ, рангаш
нукрагун устувор бояд карда шавад. Дар болояш
андаруни шишаи сабзи курашакл сурати Эмомалӣ
Раҳмон, тоҷи офтобӣ бар сар дорад.

Андар камари сутун тасмаи заррини тиллоранг
бо ҷунин навиштаҷоте: «**Шоҳсутуни тиллоии қасри
Ваҳдат!**», ки тавассути ресмони ҳаракаткунандаи
барқӣ давр мезанад ва рангаш тағйир меёбад.

Дар танай шоҳсутун, аз поён ба боло, бо хати
дастӣ, ҷо–ҷо ному насаби зумрае аз сарсупурдагони
сулҳи тоҷикон бо ҳарфҳои рангоранг (дар нисбати
ранги нукрагуни сутун) навишта шудаанд: Сайид
Абдуллоҳи Нурӣ, Талбақ Назаров, Лоиқ Шералӣ,
Пирис Баллон, Иброҳим Усмонов, Изатулло Ҳаёев,
Бурҳониддин Раббонӣ, Борис Елтсин, Аҳмадшоҳи
Масъуд...

Базм оғоз мешавад. Соат ба вақти маҳаллӣ даху
панҷ дақиқа. Суруди миллӣ садо медиҳад. Ҳозирон
монанди мавҷи азими дарёе, аз ҷой бархоста, байти
нақароти онро ҳамовозӣ мекунанд:

**Зинда бош, эй Ватан,
Тоҷикистони озоди ман!**

Гӯяндаи якум: – Ассалому алейкум, иштирок-
чиёни ҷашнвораи Бистсолагии Рӯзи Ваҳдати миллӣ
ва меҳмонони олиқадрӣ Тоҷикистон. Шуморо дар
наврӯзгоҳи пойтахтамон, боғшаҳри гулпӯши
Душанбе, хайрамақдам меғӯем!

Гӯяндаи дуом: – Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Қаҳрамони Тоҷикистон, ваҳдатофарин Эмомалӣ Раҳмон! Мавҷи кафкӯбӣ бар ҳаво мепечад. Ҳозирон аз ҷой бархоста, нидоҳои шодмонӣ дармедиханд:

Дуруд ба Пешвои миллати мо, ҳомии сулҳу офарандаи давлату Ваҳдати мо Эмомалӣ Раҳмон! Нидои «дуруд, дуруд!» (се маротиба) такрор мешавад.

Зиндаву поянда бод сулҳу Ваҳдати тоҷикон, сарзамини биҳиштосои Тоҷикистон, ваҳдатистони тоҷикони ҷумла ҷаҳон! Нидои «Тоҷикистон ватани Ваҳдат аст» (се маротиба) такрор мешавад.

Дастаи сесаднафараи ҷавонон бо либосҳои идонаи рангобаранг, хандидаву болида, рӯи сахна пайдо мешаванд ва бо ҳаракат ва гирифтани мавқеъ рақами **«Бист»-ро** падида меоваранд. Андар гирдогирди онҳо дастаҳои бисёрнафараи духтарон бо мавқеъгирӣ сухани **«Ваҳдати миллӣ муборак»-ро** намудор мекунанд.

Мусиқии классикии мутантан тадриҷан паст ва хомӯш мешавад. Базмгоҳро оромии кулл фаро мегирад.

Дар минбар Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон. Суханронии ӯро мавҷи кафкӯбиҳои ҳозирон муттасил зебу оро медихад ва нидои шодмонӣ ба он пайванд мешавад.

Сухани табрикии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба охир мерасад.

Мувофиқи завқу диди коргардон, дар ҷараёни базм се унсури сахназед-сурӯдҳои классикӣ, халқӣ ва эстрадӣ, сахнаҳои рақсӣ, аз ҳисоби дастаҳои хунарии пойтахт ва мусиқии шашмақом, халқӣ ва рақсӣ садо

Гӯяндаи яқум: – Дар ин муҳити идона ва соати фараҳафзо суханҳои самимонаи Президенти собиқи Ҳиндустон Кочерил Раман Нараянанро хотиррасон кардан бамаврид аст:

– **Маро кӯшишҳои хастагинопазири Ҷаноби Олӣ, Президент Раҳмонов ҷиҳати барқарор, созиши сулҳ, ошти миллӣ ва раванди созанда дар Тоҷикистон, ки ҷомеаи муосири озод месозад, ба ҳайрат гузошт. Бовар дорем, ки ин кӯшишҳои халқи боистеъдод ва меҳандӯсти Тоҷикистон самараро нек хоҳанд овард.**

Аз идгоҳ нидои ҷамагонӣ бармехезад.

– **Зинда бод Ҳиндустони бузургу куҳанбунёд ва халқи маърифатпешаи он!**

Гӯяндаи дуом: – Саҳифае аз девони ваҳдатситоӣ:

**Шукри Ҳақ, шаҳбози дил дар ошӯни Ваҳдат аст,
Раҳбари мо раҳнамое бар ҷаҳони Ваҳдат аст.
Кай равад аз ёдҳо адлу фари Нӯшервон,
Бемухобо садри мо Нӯшервони Ваҳдат аст.**

Гӯяндаи сеюм:

**Фарри ваҳдатофаринаш рафт бар ҳафт осмон,
Офтобе гӯиё дар осмони Ваҳдат аст.
Ҷумла олам дар раҳи Ваҳдат агар чун тан бувад,
Тоҷикистон то ҷаҳон боқист, ҷони Ваҳдат аст.**

Гӯяндаи яқум:

**Офтоби дӯстӣ 3–ин мулк бинмояд тулӯъ,
Ҳамчу нони тоҷикӣ болои хони Ваҳдат аст.
Халқ бар ҳамбастагӣ дорад басо дилбастагӣ,
Ин ҷама аз заҳмати дилбастагони Ваҳдат аст.**

миллиард расид. Дар давраи миёнамуҳлат сохтмони зиёда аз 200 корхонаи нави саноатӣ бо маблағи 4 **миллиард** сомонӣ пешбинӣ гардидааст.

Гӯяндаи дуҷум: – Дар ин рӯзи фархундафайзу нишот ба хоҳири болида гардонидани эҳсоси ватандорӣ ва худшиносии миллии халқи азизамон ду далели наватаринро аз чараёни пешравии саноат ёдрас кардан мехоҳем.

Соли 2013 дар ноҳияи Ёвон бузургтарин корхонаи сементбарорӣ, ки дар як сол 1 **миллион** тонна маҳсулот мебарорад, ба кор шурӯъ кард, ки дар он зиёда аз 1000 нафар коргарон фаъолият менамоянд. Маҳсулоти он навъи 500 буда, бо стандартҳои байналмилалӣ ҷавобгӯӣ мебошад. Баробари ба кор даромадани ин намуди заводҳо Тоҷикистони мо ба мамлакати содиркунандаи семент табдил ёфт.

Аз ваҳдатгоҳ нидои мардум ва ғавҷи кафкӯбиҳо баланду гуворо муҳитро зебу оро медихад:

– **Синфи коргари тоҷик, ки фарзанди фарзонаи даврони истиқлолият ва Ваҳдат аст, зинда бод, зинда бод, зинда бод!**

Гӯяндаи сеҷум: – Соли 2013 дар шаҳри Хучанд корхонаи саноатии «Фирӯза» бунёд гардид, ки он либоси варзишии «Кимано» истеҳсол мекунад, ин корхона, андар шумори даҳ ширкати ҷаҳон, иҷозатномаи байналмилалӣ дорад.

Дар сарғахи дастовардҳои саноати Тоҷикистон Сарвари донои мо Эмомалӣ Раҳмон ба сифати раҳнамое меистад.

медиханд. Дар ҳавои он, се гӯянда дар бобати саҳифаҳои таърихии Ваҳдати миллӣ, гуфтаҳои сарони давлатҳои ҷаҳон ва ходимони барҷастаи замон андар сифати Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва порчаҳои манзуми ашъори ваҳдатситоро кироъат мекунад¹.

Гӯяндаи сеҷум: – Саҳифаи **Ваҳдати сиёсиро** варақ мезанем: Иҷлосияи ғайринавбатии Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, даъвати дувоздаҳум, аз 9 сентябри соли 1991, Эълومияи Истиқлолияти Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар таҳрири нав элон кард. Тоҷикистон ба сифати давлати мустақили демократии ҳуқуқбунёд, бунёд гардид!

Дар он ҳангом мазмуну моҳияти мафҳуми истиқлолиятро Эмомалӣ Раҳмон чунин талқин карда буд:

– **Истиқлолият рамзи соҳибдавлатӣ ва ватандории миллати сарбаланду мутамаддини тоҷик аст, ки номаи тақдирашро бо дасти хеш навишта, роҳу равиши хоса ва мақому мавқеи муносибро дар ҷомеаи ҷаҳонӣ пайдо карда, набзи давлату миллати моро бо набзи сайёра ҳамсадо месозад.**

Зинда бод Пешвои миллати мо Эмомалӣ Раҳмон, ки дар сари гаҳвораи Истиқлолияти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар тӯли бисту шаш сол бедору хушёр, бовиқору устувор, падарвор истодааст!

---

¹ Дар шаҳри ноҳияҳои сарзаминамон, коргардони базм мувофиқи фарҳанги маҳаллӣ ва имконияти воқеӣ, барномаи идонаро дар ҳамкорӣ бо адیبони маҳал, дастаҳои ҳунари ва сарояндагон таҳия менамояд. Сенарияи намунавии моро асоси кор ва чун роҳнамо қабул мекунад.

Аз базмгоҳ хитоби «Халқи тоҷик бо Пешвоиш
зинда бодо!» (се маротиба) такрор мешавад.

Гӯяндаи якум: Саҳифае аз китоби назми
вахдатсито:

Чун халқи холиқи мо ҳар сӯ зи ҳам ҷудо
шуд,
Бечо ба зери гардун барҷои мо зи ҷо шуд.
Ҳарфи муҳаббати ту, ҳарфи зи ваҳдати ту,
Бар ҷумла ҷони хаста монанди даво шуд,

Номи туро нависем, эй қаҳрамони Ваҳдат,
Бо оби ноби тилло дар тоқи қасри миллат!

Гӯяндаи дуюм:

Номус парчамат шуд, бас ёди нанг кардӣ,
Дар роҳи сулҳи миллат бо ҷанг ҷанг кардӣ.
Садҳо гирех кушодӣ, пайваста қалбҳоро
Бо меҳр сад бағалро холи зи санг кардӣ.

Номи туро нависем, эй қаҳрамони ваҳдат,
Бо оби ноби тилло дар тоқи қасри миллат!

Гӯяндаи сеюм:

Ҳар роҳи ту чу роҳи бахти сафеди халқ аст,
Неругаҳат чу барқи чашми умеди халқ аст.
Чун марди ваҳдатовар, ҳастӣ саодатовар,
Ҳар рӯзи неки умрат рӯзи саиди халқ аст.

КАЛИДИ НУҚРАГУНИ ВАҲДАТИ ИҚТИСОДИ

Гӯяндаи дуюм: – Ҷумурии Тоҷикистон мамлакати
кӯҳистон, бо ифодаи шоир:

**Тоҷикистон маҳзари ман,
Сарзамин камзамин.
Ту саросар кӯҳсорӣ,
Ту саросар сангзорӣ...**

Вале сангзори ин кӯҳсор иборат аз санги
муқаррарӣ нест. Сангаш ҳазору як рангу оҳанг ва
андаруни дилаш ҳазору як анъвои маъдан дорад:
тилло, нуқра, навъҳои лаъл. Шоирони гузаштаи мо
сифати беназири онро, бо ифодаи **лаъли Бадахшон**, ки
тоҷи шохону латофати шохдухтаронро зебу оро
медод, ба зевари тасвир кашидаанд, яке аз маҷмӯаи
шеърҳои устод Лоиқ ҳам беҳуда «**Варақи санг**» ном
нагирифтааст.

Гӯяндаи сеюм: – Аз ҳамин ҷост, ки самти нави
афзалиятноки кишварро Пешвои миллати мо андар
бахши кӯҳсорон ёфт, ки ба мисоли калиди нуқрагуне
дар мағзаш нухуфта буд. Бо ҳамин восита, марҳалаи
наве дар Ваҳдати моддии кишвар оғоз гардид, ки он
тадриҷан ба мамлакати саноатӣ табдил ёфта истодааст.

Дар даврони ваҳдатфарин дар соҳаҳои гуногуни
саноати сабук, мошинсозӣ, химия, коркарди маъдан ва
метал масолеҳи сохтмон ва саноати хӯрокворӣ зиёда аз
2200 коргоҳ ва корхонаи нав, ки дар он 58000 нафар
фаъолият мекунанд, сохта ба истифода дода шуд.

Гӯяндаи якум: – Агар соли 2000–ум ҳаҷми
маҳсулоти саноат дар мамлакат 1,4 миллиард сомони
ташқил карда бошад, ин рақам дар соли 2012 ба 9,7

Гӯяндаи якум: – Хизматҳои шоистаи Сарвари давлати моро Раиси форсизабони Канада Хонок Ишқии Санъатӣ ростона эътироф кардааст:

– Шумо миллати хушбахт ҳастед, даври Раиси ҷумҳуратон ҳалқа бизанед, қадри ўро доништа бошед, зеро ўст, ки осоиш ва оромии шуморо фароҳам мекунад.

Нидои ҳамагонӣ аз наврӯзгоҳ:

– Зинда бод дӯстони хоричии мо, ки шукуфоии сарзамини тоҷиконро, бузургии сарвари моро дӯстона ва ҳақбинона эътироф ва эҳтиром мекунад!

**Номи туро нависем, эй қаҳрамони ваҳдат,
Бо оби ноби тилло дар тоқи қасри миллат!**

Гӯяндаи якум:

**Сад минбари баландат маъвои роз бодо,
Иқболи халқи хешат умре ниёз бодо.
Кӯтоҳ агар бигӯем, сӯи саодати халқ
Дастат дароз бодо, умрат дароз бодо!**

**Номи туро нависем, эй қаҳрамони ваҳдат,
Бо оби ноби тилло дар тоқи қасри миллат!**

Бозор Собир

«Қаҳрамони Ваҳдат»

Гӯяндаи дуюм: – Президенти Федератсияи Русия Владимир Путин ҳанӯз соли 1999 дар бораи Эмомалӣ Раҳмон чунин навишта буд:

- Эмомалӣ Шарифович Раҳмонов яке аз симоҳои барҷаста буда, дар байни сиёсатмадорони Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил мавқеи намоёнро ишғол мекунад. Ин беҳуда нест. Тамоми ҷидду ҷаҳди ӯ аз он шаҳодат медиҳад, ки дар Тоҷикистон раванди сулҳ тавре пойдор аст, ки назираш дар ҳеҷ як мамлакате, ки чунин вазъияти муташанниҷ дошт, дида намешуд. Ҳар он чи оиди ин масъала дар Тоҷикистон амалӣ гардидааст, мисоли хубест барои бисёр халқҳову мамолики дигар.

Зинда бод Федератсияи Русия, давлати абарқудрати ҷаҳон, шарикӣ боэътимоди стратегии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва сарвари он Владимир Путин!

Дар базмгоҳ нидои ҳамагонии «**Зинда бод дӯстии халқи тоҷику рус!**» (се маротиба) садо медиҳад.

Гӯяндаи сеюм: – Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Истиқлолияти давлатии онро зиёда аз 150 кишвари ҷаҳон эътироф кардааст. Дар айни замон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон 24 давлати хориҷа, аз он ҷумла Иёлоти Муттаҳидаи Амрико, Британияи Кабир, Ҷумҳурии Куба, Федератсияи Русия, Ҷумҳурии Ёзбекистон, Ҷумҳурии Қазоқистон Ҷумҳурии Ислондӣ, Ҷумҳурии Қирғизистон, Ҳиндустон, Ҷумҳурии Халқии Чин, сафорат ва намоёндагӣҳои худро кушодаанд. Ҳамчунин, Ҷумҳурии соҳибистиқлоли Тоҷикистон низ дар 24 мамӯлики дунё сафорат ва намоёндагӣҳои худро дорад. Натиҷаи ҳамин аст, ки муносибати ҳасанаи сарзаминамон бо мамӯлики гуногуни дунё, новобаста ба шакли давлатдорӣ ва забону оинашон, торафт инкишоф меёбад, инро бо ифодаи устоди зиндаёд Мирзо Турсунзода «**Ваҳдати халқи ҷаҳон**» метавон номгузорӣ кард.

Гӯяндаи якум: – Дар ин фурсати муносиб, ки дар анҷумани Ваҳдати миллии тоҷикон меҳмонони сафоратхонаҳо ҳузур доранд, мегӯем:

– Зинда бод дӯстии халқи тоҷик бо мамӯлики ба Тоҷикистон дӯсту ҳамкор! Нидои «**Зинда бод, поянда бод, дӯстии халқҳои ҷаҳон**» (се маротиба) садо медиҳад.

Дар ҷараёни солҳои истиқлолият ва Ваҳдати миллии тоҷикон Сарвари он Эмомалӣ Раҳмон бештар аз 14 маротиба дар Иҷлосияҳои Маҷмаи

Миллати арҷманду сарбаланди ман! Имрӯз замони нишон додани нангу номус ва ғайрату Ҳиммат фаро расидааст!

Миллати Ҳимматбаланду номдори ман! Ҳоло фурсати Ҳифзи номи некат омадааст!

Чунин суҳанони гарму самимонаро фақат сарвари ҳамон давлате ба забон оварда метавонад, ки сарсупурдаи халқаш бошад.

Аз базмгоҳ нидои «**Зинда бод хомию Ҳимоятгари давлати мо, сарвари доною тавонои мо Эмомалӣ Раҳмон!**» (се маротиба) баланд мешавад.

Гӯяндаи сеюм: – Ситояндаи Ваҳдати миллии, Шоири халқи Тоҷикистон Бозор Собир барҳақ нигоштааст:

**Моро падари солор Эмомалӣ Раҳмон аст,
Оҳанкулаҳе дар сар аз арсаи Роғон аст,
Оҳанкулаҳаш дар сар–оҳанкулаҳи сарбоз,
Тоҷи сари мардум бод ин тоси саноатсоз.
Ҳар устуни Роғонро як шохсӯтун кардем,
Бо занҷири ноқилҳо як халқи бутун кардем.
Ҳаргиз ба табардастон тоҷик нашавад таслим,
Ҳаргиз ба табартаксим тоҷик нашавад тақсим.**

Аз майдони ваҳдаторо нидои ҳамагонӣ ба домани ситораҳо дакка мезанад (се маротиба):

**Тоҷик нашавад тақсим, тоҷик нашавад тақсим,
тоҷик нашавад тақсим!**

Гӯяндаи дуюм: – Дар замони истиқлолият ва Ваҳдати миллӣ дар қаламрави сарзаминамон бештар аз 4200 километр хати интиқоли барқ, аз он ҷумла 720 километр хати интиқоли барқи баландшиддати 110, 220 ва 500 киловата сохта, ба истифода дода шуд.

Гӯяндаи сеюм: – Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ду барномаи давлатӣ оид ба инкишофи манбааи барқ амалӣ шуда истодааст: «**Барномаи истифодаи самараноки захираҳои обию энергетикӣ ва сарфачӯии неруи барқ**» ва «**Барномаи дарозмуддати бунёди силсилаи неругоҳҳои хурди барқӣ дар давраи солҳои 2009–2020**».

Гӯяндаи якум: – Ва ниҳоят, амалӣ гардидани хати интиқоли барқи 500 киловатаи «Ҷануб–Шимол», хати интиқоли барқи 220 киловатаи «Тоҷикистон–Афғонистон» имкониятеро фароҳам овард, ки иқтисодии кувваи барқии мамлакат ба марҳалаи нав расонида шавад.

Гӯяндаи дуюм: – Дар даврони густариши Ваҳдат вусъат гирифтани калонтарин неругоҳи барқи обии Роғун, ки сохтмонашро давлати абарқудрати Иттифоқи Советӣ шурӯъ карда, вале ба охир нарасонида буд, яке аз ҳадафҳои стратегии давлати тозабунёд ҳисоб меёбад. Хеле бамаврид аст, ки ба ин муносибат мувоҷиҳаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистонро ба аҳолии мамлакат, аз таърихи 5 январи соли 2010, ёдовар шавем:

– Миллати азизу тоҷдори ман! Имрӯз вақти исбот кардани тоҷдориат расидааст!

умумии Созмони Милали Муттаҳид иштирок ва суҳанронӣ кардааст.

Гӯяндаи дуюм: – Арзандаву шоиста аст, ки адабони замони нав Пешвои худро чун рамзи ҳақиқату ростӣ васф кардаанд:

**Сози мо наво дорад,
Ҳарфи мо садо дорад.
Халқ раҳнамо дорад,
Сулҳи мо ливо дорад!**

**Миллати бофарҳангем,
Ҳамдилу ҳамоҳангем.
Ҳомии нигину тоҷ,
Посдори аврангем!**

**Халқ раҳнамо дорад,
Сулҳи мо ливо дорад!**

**Турфа анҷуман дорем,
Минбари суҳан дорем,
Шукри сулҳу озода,
Шукри ин Ватан дорем!**

**Халқ раҳнамо дорад,
Сулҳи мо ливо дорад!**

**Сафармуҳаммад Аюбӣ
«Халқ раҳнамо дорад»**

Садои ҳамагонӣ андар муҳити базмгоҳ монанди мавҷи азиме бар ҳаво мехезад, се маротиба такрор мешавад:

**Халқ раҳнамо дорад,
Сулҳи мо ливо дорад!**

Гӯяндаи сеюм: – Месазад, ки дар ин лаҳзаҳои фароғату осоиш сухани Муншии умумии Созмони амниятӣ ҳамкориҳои Аврупо Ян Кубишро ёдовар шавем, вобаста ба раванди сулҳу ваҳтаду осоиш ва қаҳрамони беҳамтои он Эмомалӣ Раҳмон:

– Тачрибаи Тоҷикистон дар бобати истиқрори сулҳ ҳамто надорад ва имрӯз бояд дар Афғонистон, дар ҷараёни барқарор сохтани ҳаёти осоишта ва созиши тарафҳои гуногуни даргири ин мамлакат, истифода шавад.

Зинда бод Афғонистони ҳамзабони мо! Он рӯз дур нест, ки дар ин сарзамин сулҳу ошӣ ғалаба мекунад ва мардум ба Ваҳдати кулл мерасад!

Гӯяндаи якум: – Аз оғози ҷанги шаҳрвандӣ то рӯзи Ваҳдати миллӣ мардуми тоҷик дар ин масофаи пурхатар аз **Ваҳдати қаҳрӣ** ба **Ваҳдати иродӣ** расид. Дар ибтидо андар миёни вилояту водихо, шаҳру ноҳияҳо, минтақаҳо ва ниҳоят миёни гурӯҳҳои силоҳбадаст Ваҳтади қаҳрӣ ҳукмфармо буд. Ҳар кадоме аз онҳо барои ба даст овардани ғанимат, ғорат кардани дороиҳои мардум ситеза мекарданд. Ва дар ин миён халқи овараю бечораю беимдод азият мекашид.

Гӯяндаи дуюм: – Як панҷаи тавоное, як марди оҳанинуроде, як ҷавонмарди худододе аз байни

«**Об барои ҳаёт**» қабул карда шуд. Ин ташаббуси бунёдкорунаи Сарвари давлати тоҷиконро сарони 180 мамлақати дунё тарафдорӣ намуданд.

Гӯяндаи дуюм: – Соли 2013–ро «**Соли байналмилалӣ ҳамкорӣ дар соҳаи об**» пешниҳод кардани Эмомалӣ Раҳмонро ҷомеаи ҷаҳон бо хушнудии тамоми пазируфт. Ва ниҳоят, даҳсолаи минбаъда – 2018–2028, бо пешниҳоди Пешвои миллати мо Даҳсолаи байналмилалӣ амал «**Об барои рушди устувор**» қабул гардид.

Гӯяндаи сеюм: – Пайгири сари ин масъала истодагарӣ кардани Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллати мо мантиқи устувор ва фалсафаи амиқ дорад, яъне мардуми сайёро, вобаста ба тағйир ёфтани иқлим, зиёд шудани ҳарорати гармӣ, обшавии пирияхҳо, ки сарчашмаи асоии об ҳисоб меёбанд, торафт бештар ба оби тозае ошомиданӣ эҳтиёҷ пайдо карда истодааст.

Гӯяндаи якум: – Бо тақозои замон ва беҳдошти саломатии инсон, арзиши оби тозае ошомиданӣ меафзояд, ҳатто аз намудҳои сӯзишворӣ болотар меравад.

Вобаста ба чунин равиши кор, Сарвару саркардаи тоҷикон, воситаҳои истифодаи самараноки обро ҷуст ва ниҳоят **калиди тиллоии онро ёфт**, яъне ин сохтмони нуругоҳҳои хурду бузурги барқи обист, ки ҳам муҳити зистро покиза нигоҳ медорад ва ҳам арзонтарин воситаи истеҳсоли равшанӣ, гармидиҳӣ ва пешрафти саноати сабуку вазнин ба ҳисоб меравад.

Зинда бод шахсияти чаҳонӣ Эмомалӣ Раҳмон ва Ҷумҳурии бузурги Тоҷикистон! (се маротиба).

Гӯяндаи дуом: – Вақте ки суҳанрониҳои Сарвари давлатро ҳамарӯза аз васоити ахбори омма мешунавем, осорашро мутолиа мекунем, маълум мешавад, ки вай барои ободии Ватан ва беҳбудии авҳоли халқаш муттасил андеша мекунад. Дар ин росто, самтҳои афзалиятноки пешбурди иқтисодиро нозукона ва оқилона дида метавонад ва қувваи қорӣ, маблағи давлатию ғайридавлатиро самаровар сарф менамояд. Аз ҷумлаи ҳамин гунаи самти афзалиятнок, истифодаи оқилонаи захираҳои оби ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

Гӯяндаи сеюм: – Зиёда аз шаст андар сади захираҳои оби Осиёи Марказӣ ба Тоҷикистон мансубият дорад. Номи дарёҳо ва кӯлҳо ифодагари беҳин оби ошомиданист: Сурхоб, Кабудоб, Сафедоб, Хингоб, Зарафшон, Панҷ, Қаратоғ, Сарез ва ҳазорон дарёву кӯлҳои хурду бузург, вале ин сарвати беназири худододро, ҳатто дар замони давлати абарқудрати Иттифоқи Советӣ, мардуми мо ниҳоят кам, тахминан бист андар сад, истифода мебард.

Гӯяндаи якум: – Пешвои миллат дар ибтидои фаъолиятш, баробари оғоз гардидани марҳалаи иқтисодӣ ва бунёдқорӣ, калиди тиллоии Ваҳдатро бозёфт ва ин тозақории нодирашро пайваста ба ҷомеаи чаҳонӣ ёдрас намуд. Бо ташаббуси бевоситаи ӯ аз минбарҳои баланди дунё соли 2003 «**Соли байналмилалӣ оби тоза**» эълон гардид. Минбаъд, солҳои 2005–2015, даҳсолаи амлиёти байналмилалӣ

мардум бархост ва бо қулли гурӯҳҳои ҷангҳои мансабталаб забон ёфт. Исмои шарифи ин абармарди истодагар Эмомалӣ Раҳмон аст.

Гӯяндаи сеюм: – Шоири вассофи Ваҳтад Мирзо Файзали он замону он муҳиту он фазо ва оғози қорномаи ҳамин қаҳрамони Ваҳдатро чунин ифода қардааст:

**Вақте ки Тоҷикистон дар ҳоку хун ниҳон буд,
Фармонравои мутлақ дорандаи қамон буд,
Пиру қавони кишвар ларзон зи бими қон буд,
Сарсону хонавайрон аз дасти қоҳилон буд.
Ту омадӣ ба майдон, эй Пешвои миллат,
Ғаштӣ ба рӯзи саҳтӣ мушқилқушои миллат.**

**Эй қаҳрамони миллат,
Зӯру тавони миллат,
Ғардида решапайванд
Қонат ба қони миллат.**

Аз базмгоҳ нидои ногаҳонӣ бармеҳезад ва монанди забонаи оташ боло меравад:

**Эй қаҳрамони миллат,
Зӯру тавони миллат,
Ғардида решапайванд
Қонат ба қони миллат!**

Гӯяндаи якум: – Ҳамаи мову шумо рӯзу солҳои қаҳтиро дар ёд дорем, ки қон ба андозаи арзиши қон ширину қамёфт шуда буд. Мардуми бечораю

нотавонмонда ба ҷуз нон ғизои дигареро аз Худои
меҳрубон умедвор набуданд.

Бо ифодаи вассофи Вахдат:

**Дар давре ки мардум афтода буд ба хорӣ,
Вакте ки тифлаконаш буданд бенахорӣ,
Меҳӯрд аҳли заҳмат кунчораву чуворӣ,
Мерафт сӯи ҳар дар бо нолаю ба зорӣ,
Бо сӯз дарк кардӣ, розу ниёзи миллат,
Аз маргашон раҳондӣ, эй чорасози миллат.**

**Эй чоннисори миллат,
Эй бахтиёри миллат!
Чаҳди зиёд кардӣ,
Дар корзорӣ миллат.**

Аз майдон дастафшонию покӯбии ҷавонон ва
садои дастачамъонаи онҳо се маротиба муназзамона
пахн мешавад:

**Эй чоннисори миллат!
Эй бахтиёри миллат!**

Гӯяндаи дуюм: – Инак, саҳифаеро аз китоби
«**Вахдатовар**» мекушоем:

– Аввалин мулоқоти Эмомалӣ Раҳмон бо
роҳбари муҳолифин Сайид Абдуллоҳи Нурӣ дар
сарзамини ҷангзадаи Афғонистон, бо роҳнамоии
Бурҳониддин Раббонӣ ва намояндаи муншии
умумии Созмони Милали Муттаҳид Пирис-
Баллон, 17–19 майи соли 1995, баргузор гардид.

**Аз Бадахшону Зарафшон, Суғду Хатлону Ҳисор,
Борои нанги Ватан шуд шонаи мардони кор.
Аз дили таърих бо набзи бузургони диёр,
Мерасад пайки саодат, шодбоши ифтихор.
Бар замини Тоҷикистон нури Раҳмон мерасад,
Дил ба армон, сар ба сомон, ҷон ба ҷонон мерасад.
Камол Насрулло «Суруди Вахдат»**

Садои кафкӯбӣ ва нидои ягонаи мардуми
вахдатистон, се маротиба танинандоз мешавад:

**Ҷашни ин марзе, ки хоки ӯ назаргоҳи Худост!
Бар замини Тоҷикистон нури Раҳмон мерасад!**

Гӯяндаи якум: – Дар ин лаҳзаҳои нишотафзо ва
фазои вахдатосо месазад, ки суханҳои ҳаққонӣ ва пур
аз меҳру муҳаббати Раиси Созмони тоҷикони
Британияи Кабир, дӯсти ҳамсадою ҳамнавои мо, Саид
Ҷалоли Бадахшониро ёдовар шавем:

- Шумо (яъне тоҷикон Х. М.) дар зиндагии
рӯзмарраи худ, тахти роҳбарии Раиси ҷумҳур, ба як
натичае расидаед, ки дар дунёи имрӯз беназир аст.

Мамлакатеро, ки ҷанг фаро гирифта буд,
бародаркушӣ ривоч дошт, ба як машъали сулҳ, пирӯзӣ
ва осоиш табдил шудааст. Дар ҳеҷ ҷойи дунё ва ҳеҷ қасе
то кунун натавонистааст чунин коре бикунад.

Шумо худро хурд напиндоред ва Раиси ҷумҳури
худро шахсияти ҷаҳонӣ бидонед, чаро ки тахти
роҳбарии эшон ин матлаб дуруст шудааст.

Нидои хамагонӣ аз базмгоҳ: – Дуруд ба дӯстони
Тоҷикистон дар Аврупо, хоса Саид Ҷалоли Бадахшонӣ!

Афғонистон ва роҳи охани Душанбе–Қўрғонтеппа–
Панҷи Поён амалӣ гардид.

Роҳҳо ба мисоли шоҳраги тани инсонанд, дили
Ватани моро ба ҷаҳор сӯйи марзҳояш
мепаиванданд.

**Зинда бод роҳсозони фидокори сарзамини
Тоҷикистон ва шарикони хоричии онҳо, ки
сарзамини моро бо ҷаҳони бузург пайвастанд!**

Аз базмгоҳ нидои ҳамовозии ҷавонон
танинандоз мешавад, се маротиба: «**Шаъну шараф
ба роҳсозон, ҳамду сано ба роҳкушои беамсоли мо
Эмомалӣ Раҳмон!**»

Гўяндаи дуум: – Саҳифае аз девони Ваҳдат:

**Ин сафои бахт, ин фирӯзии имони мост,
Ҷашни Ваҳдат, ҷашни нузҳат, ҷашни
шаъну шони мост.**

**Ҷашни фарзандони қурбонгашта дар роҳи мурод,
Зинда монда дар шукӯҳи мардуми олинажод.
Ҷашни он оби парешоне, ки бо ҳам ошност,
Ҷашни ин марзе, ки хоки ӯ назаргоҳи Худост.
Ҷашни рӯзи рӯзии мо, рӯзгори васли мост,**

**Ҷашни эҳёи асолат, бозтоби асли мост.
Ҷашни файзи субҳи сулҳу бозгашти офтоб,
Ҷашни фатҳи ҳикмату ин чехраҳои бениқоб.**

Гўяндаи сеюм:

**Ваҳдат ин осоиши ҳар хонадони тоҷик аст,
Рӯшани эзидӣ дар ҷисму ҷони тоҷик аст.**

Гўяндаи сеюм: – Мулоқотҳои минбаъда дар
сатҳи олий 19 июли соли 1995 дар Техрон, 10–11
декабри соли 1996 дар Афғонистон, 19–23 декабри
ҳамон сол дар Москва, 21–22 феврал ва 16–18 майи
соли 1997 дар шаҳри Машҳад ва Бишкек доир
гардиданд.

Дар ин рӯзи барои халқи тоҷик мунаввару
музаффар ба бошандагони сарзамини Афғонистон,
Ҷумҳурии Ислонин Эрон, Федератсияи Русия ва
Ҷумҳурии Қирғизистони дӯсту бародар, ки хангоми
сахтию дармондагӣ халқу Ватани моро тарафдорӣ
намуданд, салому паём мефириستم!

Аз нишастгоҳ нидон «**Салому паём ба дӯстони
мо!**» се маротиба баланд мешавад.

Гўяндаи якум: – Дар ҳамаи ин мулоқотҳо
ташаббускор ва хидоятгар, ҳимоятгар ва истодагар
Эмомалӣ Раҳмон мебошад, ки шеваи
ваҳдатофаринии ӯро шоир чунин зеби рақам
кардааст:

**Хуш гуфтааст шоир: «Бо ҷанг ҷанг кардӣ»,
Дар ҳифзи нанги миллат додӣ ту доди мардӣ,
Дар ҷодаи ҳақиқат бо азми раҳ сипардӣ,
Оре, ту бо ҷаҳолат як умр дар набардӣ,
Паймони сулҳ бастӣ, бо гумраҳои миллат,
Аз нестӣ раҳондӣ, ному нишони миллат.**

**Эй пешвои миллат,
Эй раҳнамои миллат,
Шуд нақшаҳои некат
Сулҳу сафои миллат.**

Дар наврӯзгоҳ нидои ҳамагонии ҷавонон баланд мешавад, се маротиба:

**Эй Пешвои миллат!
Эй раҳнамои миллат!**

Баробари халқи соҳибтамаддуни тоҷик, ҷомеаи ҷаҳон равиши сулҳу салоҳи Тоҷикистонро мушоҳида ва мулоҳиза мекард ва марҳалабамарҳала натиҷаи онро интизорӣ мекашид, дӯстони мо аз дастовардҳоямон шод мешуданд.

Гӯяндаи дуҷум: – Имрӯз бо ифтихору шарафмандӣ ҷашни Ваҳдати миллиро бо шукӯҳу шахомат гузаронида истодаем, вале ҳар нафари оғоҳ аз таърихи сулҳу салоҳ медонад, ки ин дастоварди беназир дар таърихи ҷанги шаҳрвандӣ бо мушкилиҳои бениҳоят ба даст омад, ки ҳазорон ҷавонону солхӯрдагон қурбони ҷаҳлу ҷаҳолат гардиданд.

Роҳбари Иттиҳоди муҳолифини тоҷик, зиндаёд Сайид Абдуллоҳи Нурӣ яке аз лаҳзаҳои мушкилтарини музокиротро ёдовар шуда, чунин навишта буд:

– То замоне, ки мулоқоти мо бо Эмомалӣ Раҳмон дар қарияи Хосдеҳи Афғонистон бо миёнҷигарии устод Раббонӣ ва сипаҳсолор Аҳмадшоҳи Масъуд доир нагардид, мо ҳарду ҷониб ба баргузории музокироти сулҳ боварии комил надоштем ва метавон гуфт, ки тасмими мо ҷиддӣ набуд. Мо аз ҷониби худ дар дуруҳа монда будем, намедонистем

**Ҳосили ҳамдасту ҳампой бубин,
Дастӣ ҳам бигрифтаву барно шудем.
Меҳри ҳам варзида қад афрохтем,
Қадрӣ ҳам доништа сар боло шудем.**

Гӯяндаи сеҷум: – Вобаста ба маҳдудияти роҳи рафтуомад ва барои аз бунбасти коммуникатсионӣ раҳонидани мамлакат Сарвари давлат ба мардуми ҷаҳон гӯшрас кард: – **«Ба ҷаҳор сӯйи дунё роҳ мекушоем!».**

Ин фақат хитоба нест, балки ифодагари амалқарди воқеист, аз он ҷумла роҳи оҳани Қўрғонтеппа–Қўлоб, нақбҳои Шаршар, Анзоб, Шаҳристон, Чормағзак (Хатлон), пулҳои Панҷ, Дарвоз, Хоруғ ва Ишкошим (дар болои дарёи Панҷ), ки Тоҷикистонро бо Ҷумҳурии Исломии Афғонистон мепайвандад.

Агар бо забони рақамҳо ифода намоем, таи даҳ соли охир барои аз бунбасти коммуникатсионӣ баровардани Ватани азизамон 23 лоиҳаи давлатӣ, бо маблағи умумии 3,2 миллиард сомонӣ, амалӣ гардид.

Бештар аз 1650 км роҳ, 200 адад кўпрукҳои хурду бузург, 31 км нақб сохта, ба истифода дода шуд.

Гӯяндаи якум: – То соли 2015 сохтмону барқарорсозии роҳи мошингарди Айни–Панҷакент, Душанбе–Турсунзода, Қўлоб–Қалъаи Хумб, Мурғоб–Қулма марзи Чин, Душанбе–Ваҳдат–Љиргатол марзи Қирғизистон, Душанбе–Чанак марзи Ўзбекистон, Қўрғонтеппа–Панҷи Поён–марзи

Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон», аз таърихи 22 декабри соли 2016, чунин сатрҳоро мехонем:

– Тибқи барномаи рушди боғу тоқпарварӣ майдони боғу тоқзори мамлакат ба 180 ҳазор гектар расонида шуд, ки нисбат ба соли 1991-ум қариб 100 ҳазор гектар ё ду баробар зиёд буда, дар ҳифзи амнияти озуқавории кишвар, рушди содирот ва таъмини саноати коркард бо ашёи хом нақши арзанда гузошт.

Дар ин самт низ ташаббускор ва ҳидоятгари мардум Сарвари давлат ҳисоб меёбад. Вай дигар шудани замона, навшавии қувваҳои истеҳсолкунанда ва муносибатҳои истеҳсолиро ба халқ, хоса соҳибкорону тоҷирон, муттасил гӯшрас карда, чунин нигоштааст:

– Мо, соҳибватанон, бояд сарчамӯ аҳлона заҳмат кашем, Ватанамонро обод созем ва ба наслҳои оянда як мулки ободу давлати пешрафтаро ба мерос гузорем. Ин талаботи замон, тақозои нангу номус, нишони соҳибватанӣ ва шарти ватандорист.

Гӯяндаи дуҷум: – Мардуми аз ҷанги шаҳрвандии бемаънӣ раҳо ёфта, мазмуну моҳияти ин суҳанони Пешвоҷиро на ҳамчун шиор, балки зарурати зиндагӣ ҳисобида, барои заҳмати бунёдкорона камари ҳимматро саҳт бубаст, бо ифодаи шоир Низом Қосим:

**Қатра–қатра оқибат дарё шудем,
Зарра–зарра кӯҳи нобарҷо шудем.
Сад ҳазорон мо бо ҳам чамъ омадем,
То дар ин даҳри парешон мо шудем.**

**сулҳ кунем ва ё ҷанги шаҳрвандии худро идома
диҳем.**

Гӯяндаи сеҷум: – Чунин лаҳзаҳои ҳассос ва калавишҳо дар таърихи оштии миллӣ хеле зиёд буданд, ки тақдири халқи тоҷик дар сари сӯзан қарор дошт ва нафари тавоно, доноеро Худои бахшояндаю меҳрубон фиристод, ки таносуби мулоқоту машваратро бо тамоми нозуқиҳои мулоҳизакорона ва дурандешона эҳсос намояд ва андарзамон тадбири оқилона андешад. **Ҳамин гуна шахсияти худодода Эмомалӣ Раҳмон буду ҳафт ва дар таърихи миллати тоҷикон ҷовидона хоҳад монд.**

Гӯяндаи якум: – Сатрҳои зерин андар сифати ӯ, шарофати ӯ, саодати ӯ, садорати ӯ, қудрати ӯ ҳаққонӣ ва самимона гуфта шудаанд:

**Аз ёдҳо нарафта рӯзи сиёҳи тоҷик,
Он давраи махуфу холи табоҳи тоҷик,
Дар синаҳост боқӣ пурсӯз охи тоҷик,
Сад шукр, гашта равшан имрӯз роҳи тоҷик,**

**Эмомалии Раҳмон! Аз туст баҳти миллат,
Сад сол зинда бошӣ, болои таҳти миллат!**

**Эй пешвои миллат,
Ҳастӣ бақои миллат,
Эй қаҳрамони миллат,
Ҷонӣ ба ҷони миллат.**

Аз наврӯзгоҳ нидои ҳамагонӣ баланд мешавад,
се маротиба:

**Эмомалии Раҳмон! Аз туст бахти миллат,
Сад сол зинда бошӣ, болои тахти миллат!**

Гӯяндаи дуҷум: – Ниҳоят, Ваҳдати сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо қабули Конститутсияи мамлакат, бо тағйиру иловаҳо ва раъйпурсии умумихалқӣ (22 сентябри соли 1999), парламенти думаҷлиса, Маҷлиси доимамалкунандаи Намояндагон ва Маҷлиси Миллӣ, матни нави Суруди миллӣ (шеърӣ Гулназар), бунёди дар ҷаҳон баландтарин пояи Парчам ва Нишони давлатӣ ба низом даромад, ки дар бунёдгузорӣ ва амалӣ гардидани ин ҳама рамзҳои давлатдорӣ ҳиссаи Сарвару саркори миллат Эмомалӣ Раҳмон беназир аст.

ВАҲДАТИ ИҚТИСОДИ ВА БОЗЁФТИ КАЛИДИ ТИЛЛОИИ ОН

Гӯяндаи сеҷум: – Баъди он ки сутунҳои Ваҳдат ва истиқлолият дар замону дар замин устувор гардиданд, фазои мӯътадиле барои кор кардани халқ фаро расид, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон ба марҳалаи нави тараққиёт гузаштани кишварро дар Паёми соли 2016 ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон чунин баён кард:

– Дар натиҷаи ҷораҳои андешидаи Ҳукумати мамлакат танҳо аз ибтидои солҳои 2000-ум сар карда, мо ба марҳалаи рушд ворид шудем... Баъдан мо тамоми захираву имкониятҳо ва сароҷи талоши худро ба иҷрои вазифаҳои тибқи се ҳадафи стратегияи миллӣ пешбинишуда–таъмини истиқлолияти энергетикӣ, раҳӣ аз бунбасти коммуникатсионӣ ва ҳифзи амнияти озуқаворӣ сафарбар сохтем.

Дар замони Иттифоқи Советӣ, Тоҷикистон кишвари хоҷагии қишлоқ шуморида мешуд. Дар марҳалаи нав миқдори ҳосили пахта, ғалладона ва ҷорҳои хурду калон тадриҷан ба сатҳи даврони пешин расид.

Гӯяндаи якум: – Баъзе шоҳаҳои ин соҳа бештар аз пештара ривож ёфтанд, аз он ҷумла қутоспарварӣ ва боғдорӣ. Дар марҳалаи нав Ҷумҳурии Тоҷикистон солтосол меваи тару хушк, ҳоса зардолуқоқ, ангур, анвоъи гелос ва сабзавоти тару тозаро ба хориҷи мамлакат содир менамояд

Дар ин бобат дар «Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон ба